

časopis pro vězeňství a kriminální prevenci

ČESKÉ VĚZEŇSTVÍ

2/2020

DARUJEME KREV

VĚZEŇSKÁ SLUŽBA ČR

V DRUHÉ VLNĚ PANDEMIE

str. 10

VĚZNICE SVĚTLÁ NAD SÁZAVOU

SE PŘEDSTAVUJE

str. 31

VS ČR NA DNECH NATO

2020 - FOTOREPORTÁŽ

str. 36

ROZHOVOR

str. 2

TÉMA

str. 10

ZPRÁVY Z VĚZNIC

str. 15

VĚZEŇSKÁ SLUŽBA

str. 20

ZAHRANIČÍ

str. 29

VĚZNICE ČR

str. 31

FOTOREPORTÁŽ

str. 36

DUCHOVNÍ SLUŽBA

str. 40

KULTURA

str. 42

SPORT

str. 44

ČESKÉ VĚZEŇSTVÍ Č. 2/2020

Vydavatel: Vězeňská služba České republiky, Soudní 1672/1a, 140 67 Praha 4, IČ 00212423

Editor: Robert Blanda

Grafická úprava: Karel Neuvirt

Foto: Vězeňská služba České republiky, archiv redakce

Foto titulní straně: Jiří Kawan

Adresa redakce: Generální ředitelství Vězeňské služby České republiky, poštovní příhrádka 3, PSČ 140 67 Praha 4
<http://www.vscr.cz>

telefon 244 024 111 (ústředna), 244 024 412, 244 024 415, fax: 241 409 072

Distribuce časopisu, objednávky a předplatné:

e-mail: to@grvs.justice.cz

Výroba: tiskárna Vazební věznice Praha-Pankrác

© Vězeňská služba České republiky, Praha 2020, Registrační značka MK ČR 6334, ISSN 1213-9297.

Ing. **Miroslav Zábranský**
náměstek generálního ředitele
pro logistiku

Vážení čtenáři,

nové číslo Českého vězeňství přichází v tzv. době kovidové, která je nejen pro nás, ale celou Českou republiku velmi problematická. Vzhledem k rozsáhlosti činnosti bezpečnostního sboru a jejich specifičností, které vyplývají z uzavřenosti celého systému, si trůfám říci, že je pro nás tato celospolečenská situace v mnoha ohledech složitější. Bez ohledu na vnější vlivy musíme zabezpečit plnohodnotný a řádný chod našich zařízení.

Za pozitivní vývoj v této oblasti vděčíme především našim zaměstnancům. Díky jejich služebnímu či pracovnímu nasazení jsme se dokázali s první vlnou pandemie úspěšně vypořádat. Již v té době jsme přijali řadu účinných opatření, na která momentálně navazujeme.

Ačkoliv jsme se na jaře tohoto roku připravovali na to, že pandemie může na podzim a v zimě pokračovat druhou vlnou, nečekali jsme, že bude takto důrazná a agresivní. Oproti první vlně se potýkáme s mnohem většími počty nakažených ve společnosti, což má s ohledem k vzájemné provázanosti personálu věznic a vězněných osob logicky vliv i na celé vězeňské prostředí.

Mohl bych v této souvislosti psát o desítkách nutných opatření, která jsme přijali a prakticky zavedli, ale spíše bych chtěl v úvodu našeho časopisu poděkovat všem, kteří neztrácejí naději a důsledným plněním těchto nutných restrikcí přispívají k boji s infekčním onemocněním v našich zařízeních.

Já osobně jsem optimista. Byť k tomu, jak jsme byli ochráněni v první vlně, nám pomohl náš pesimismus, jelikož jsme nevěděli, kam až to může zajít, přesto věřím, že i další vlnu pandemie covid-19 všichni společně zvládneme. Ještě jednou děkuji zaměstnancům Vězeňské služby ČR za jejich trpělivost a houževnatost. Jsme velký sbor, který je silný a překonal už mnohé překážky, a jistě si poradíme i s nastalou situací.

JAROSLAV HÁLA: VĚZEŇSTVÍ JE BĚH NA DLOUHOU TRATĚ

Psycholog PhDr. Jaroslav Hála byl vůbec prvním psychologem v českobudějovické vazební věznici, kde strávil v zamřížovaném světě osmnáct let. A i když jeho první osobní setkání s vězeňstvím v 70. letech bylo výrazně negativní a trvalo dalších 20 let, než změnil názor, vězeňství se mu nakonec stalo osudovou láskou. Dnes patří dr. Hála k předním osobnostem české penitenciární psychologie, a to také díky rozsáhlé publikační a přednáškové činnosti.

Po maturitě na Střední průmyslové škole chemické jste vystudoval v průběhu doby rovnou tři vysokoškolské studijní obory: učitelství pro školy I. stupně s aprobací fyzika-chemie, učitelství pro školy II. stupně s aprobací pedagogika-psychologie a odbornou psychologii. Jak se to tak stane, že se z chemika zrodí psycholog?

Jednoduše. Vedle toho, že jsem studoval chemii, tak jsem chodil do lidové školy umění. Absolvoval jsem ucelený šestiletý cyklus hry na trubku u nevidomého učitele. A on byl tak trochu skladatel a taky filozof. A jednou mi řekl: „Víš, Járo, já tě docela chápu, že jdeš na tu psychologii. Ona je to taková chemie duše“. Takže, když jsem vystudoval pedagogickou fakultu, začal jsem učit na základkách. Učil jsem třeba ve velké škole v Litvínově a pak jsem učil na mrňavý školičce v Louce u Litvínova. A brzy jsem zjistil, že není ani tak důležité, co vím z chemie a fyziky, ale co nás na fakultě naučili z pedagogiky a psychologie. Proto jsem se přihlásil na dálkové čtyřleté studium pedagogiky a psychologie na Karlovce. Studium jsem ukončil v roce 1976 a v té době byl velký boom pedagogicko-psychologických poraden. Tak jsem skončil ve škole a šel dělat psychologa do nové poradny ve Strakonících, kde mi dali i byt. Věnoval jsem se tam hlavně předškolákům a na téma „Školní neúspěšnost dětí v 1. ročníku základní školy“ jsem napsal doktorskou práci. Později jsem se začal věnovat starším dětem, pubertákům a adolescentům, a následně přešel do krajské poradny v Budějovicích, kde jsem i nějaký čas

řediteloval. Pak přišel rok 1990 a krajské poradny se rušily, takže já jsem si musel hledat novou práci, a vzpomněl jsem si, co mi často říkávala moje babička: „Odříkaného chleba největší krajíc“.

Moje první setkání s vězeňstvím bylo negativní. Někdy v 70. letech mě kolega, rovněž kantor, lákal jít pracovat do věznice pro mladistvé v Libkovicích (pozn.: Libkovice je jméno bývalé obce v severozápadních Čechách v okrese Most. Do roku 1989 byla v Libkovicích věznice pro mladistvé. V roce 1987 bylo rozhodnuto o demolici obce, což nezvrátily ani společenské změny po roce 1989). Věznici jsem si prošel a zapůsobilo to na mě opravdu hrozně, až děsivě. Skutečně jako koncentrační tábor, a tenkrát jsem si řekl: „Tohle nikdy.“ Když jsem třeba viděl, jak byli ti kluci oblečení! Byli vlastně v uniformách, všechno bylo militantní, v zeleném, pochodovali tam v útwarech atd. Vzpomněl jsem si přitom na vlastní vojenskou prezenční službu, a ještě pořád jsem tohoměl sámplný zuby. A přesně k tomu jsem se v roce 1990 vrátil, protože prostě obě dcery už studovaly na Karlovce a všechno stálo nějaký peníze. Tak jsem si řekl, že ve vězeňství mám slušný plat vždycky zajištěn, a nastoupil jsem do Vazební věznice České Budějovice. A udělal jsem dobře. Odbornou psychologii jsem potom ještě dostudoval v Brně, to už bylo jen dvouleté studium a mohli jsme si vybrat mezi klinickou a poradenskou psychologií. Já jsem si říkal, že když už, tak už, a státnici jsem udělal z klinické. Když jsem to-

hle studium zakončil, tak jsem napsal první skripta a kromě práce ve věznici jsem zase začal kantořit – tentokrát na veřejce.

Vaše profesní cesta po získání diplomu vedla tedy do školství. Předměty fyzika a chemie se obecně netěší takové oblibě u žáků jako třeba tělocvik. Jak vzpomínáte na léta učitelování na základce?

Bylo to moc hezký. Byl jsem mladý kantor, v té době jsem nosil plnovous, děvčata v 8. a 9. třídě tam jaksi jiného učitele neměla, tak jsem byl ten nejhezčí. Byla to sice mrňavá školička, ale plně organizovaná od 1. až do 9. třídy. Také sborovna byla hodně malá. Byl jsem tam tak dlouho, než se „holky-kolegyně“ klidně přede mnou začaly převlékat na tělocvik. To jsem si řekl: „Sakra, tady já už nebudu, musím někam jít.“ V tu dobu jsem dokončoval studium pedagogiky a psychologie a odešel jsem pracovat do poradny.

Ještě se mi tam stala hezká příhoda podobného typu. 8. března, kdy se slavil Mezinárodní den žen, přišla do sborovny delegace žáků z 1. stupně. Chlapeček a s ním tři holčičky. A teď se vždycky postavili, měli kytky a dárečky a obcházel kolegyně učitelky okolo stolu. Kluk to měl naučený: „Soudružko učitelko, já vám přeju všechno nejlepší k Mezinárodnímu dni žen.“ Ruka, kytka a k další paní učitelce. Já jsem seděl na konci a čekal, co bude. A bylo mi to jasné, že to nemůže být jinak. Gratulant to všechno obešel, přistoupil ke mně, nezaváhal ani na okamžik, podíval se mi zpřímá do očí a říká: „Soudružko

učitelko, já vám přeju všechno nejlepší k Mezinárodnímu dni žen." Ruka, kytky, odchod. Takže, mně se tam líbilo. A myslím si, že i tu fyziku a chemii jsem učil dobře, protože tam bylo třeba jen 12 dětí ve třídě. Zkoušel jsem si tam v praxi to, co jsem předtím získal při pražském studiu: učit dialogem. Prostě jsme si o tom povídali, já jsem pořád dokola a dokola kladl nějaký otázky, a to mi vlastně zůstalo.

PSYCHOLOGIE JE CHEMIE DUŠE

Následovalo období, kdy jste působil v pedagogicko-psychologických poradnách. S jakými problémy jste se zde nejčastěji setkával? Co bylo předmětem vašeho odborného zájmu? Jak vůbec tehdy přistupovali rodiče k poradenské péči?

Bylo to přesně obráceně, než je tomu dnes. Tehdy jsme často přesvědčovali rodiče, aby pro své dítě požádali o odklad nástupu školní docházky. Protože byla řada rodičů, kteří přišli s dítětem, které nám vytipovala školka nebo logopedická poradna, a argumentovali: „Ale pan doktor říkal, že kluk je zdravý, velkej má zuby, tak ať jde do školy.“ A my jsme je přesvědčovali, že to není úplně to nejlepší, že to není jen o zubech, a dokladovali jsme to výsledky pedagogicko-psychologického vyšetření. Později jsem se zaměřil na výchovné problémy, v kursu byla také na konci 70. a počátkem 80. let profesionální orientace nebo jinak také výchova k povolání. A šlo třeba i o nábor pro vojenskou školu. Byl to požadavek doby a já se za to nestydím. V jižních Čechách byla vždy spíše tradice zemědělců a moc kluků se odsud na vojenskou školu nehlásilo. Třeba okres Šumperk, kde bylo málo pracovních příležitostí, tam šli na vojáky všichni. Ale i nám se postupně dařilo ty budoucí studenty vojenských středních i vysokých škol získávat. Hlavně tím, že jsme jim při exkurzích ukazovali, kde budou studovat, spát či jíst. Už v té době jsem se věnoval také delikvenci mladistvých. A postupně se bohužel začaly objevovat i drogové problémy.

Ve Vazební věznici České Budějovice jste byl vůbec prvním psychologem. Jak vás přijali kolegové mezi sebe? Příchod psychologa do věznice, to bylo asi hodně novátorské...

Nepřijali mě nijak s nadšením, dá se říci, že příslušníci dokonce nepřivítivě: „Co to tady k nám leze? Kdo to jako je? Kdoví, co on je zač. Kdoví, jestli je

to psycholog. Kdoví, jestli není nějaký tajnej, co nás tady má špehovat. Ony budou ty prověrky..." To jsem cítil a trvalo asi rok, než přišli na to, že jsem normální Jarda Hála, co se dokáže i s tím posledním chlápkiem, který nemá ani maturitu, bavit o dětech, fotbalu nebo ženských.

Nastupoval jsem ještě do uniformy a tehdejší první polistopadový ředitel Jarda Boubal mi hned na začátku řekl:

Foto archiv 1990

„Nemysli si, že tady budeš hned jako psychologizovat! Koukej se oblíknout do mundúru a zítra ráno v 6 hodin ať jsi u výdeje stravy. A budeš chodit s dozorcema, taky musíš vstupovat do cel. Ze začátku se drž stranou, abys třeba nedostal ránu pěstí. Ale budeš dělat všechno to, co k té profesi patří. Nosil jsem i pistoli, třeba při střežení vězně v nemocnici nebo poprvé v životě jsem nasazoval pouta člověku. Byly tak chvíle, kdy jsem si říkal: „Tak nevím, jestli zrovna tohle jsem chtěl dělat.“ Absolvoval jsem také povinný nástupní kurz v Brně, včetně tělesné přípravy a sebeobrany. V závěru kurzu mě policejní důstojník vyzval, abych zpacifikoval útočníka ozbrojeného nožem. Nějak jsem agresorovi nůž sebral, ale instruktor mou snahu ocenil jen štiplavou poznámkou: „Hm, pane doktore, vy ho příště radši ukecejte!“ Tak jsem se tím doporučením v jednání s vězni také řídit a vyplatilo se mi to.

Nastoupil jste do vězeňství v době, kdy nejen v celé společnosti probíhaly turbulentní změny. Jak jste vy sám pociťoval tuto atmosféru mezi vězni, ale i mezi zaměstnanci?

Do věznice jsem nastoupil v září 1990 a opravdu se to začalo vařit. Byla to doba plná napětí a každodenních

změn. A protože jsem původní profesí chemik, vyjádřil jsem to i v chemické rovnici: když dáme do kádinky prudké společenské změny, přilijeme netrpělivost vězňů, protože každý byl nevinný, i ten největší vrah, tak to nemohlo dopadnout jinak, než že to občas muselo někde bouchnout. Buď třeba v Leopoldově ve velkém, nebo v malých věznicích v menším rozsahu. My jsme byli „jihočeská fara“, tak se českobudějovické vazební věznice prostě říkávalo. Vždycky jsme byli poměrně klidná věznice daleko od Prahy, ale i tady bylo napětí cítit.

Asi rok jsem byl mezi příslušníky v takové izolaci. Přispěla k tomu i příhoda, kdy se v jednom zápise ve služební knize ostrahy objevila věta: „Po rozhovoru s psychologem rozbil zařízení celý.“ Vyvrcholila tím nevráživost celého oddělení ostrahy vůči mně ve smyslu: „Ty tady zavádíš takový podivný humanitární metody, tak my ti ukážeme, že to takhle nejde.“ S vězněm jsem skutečně předtím hovořil, ale protože po mně chtěl věci, které byly za hranou zákona, tak neuspěl a po návratu na celu rozmlátil její zařízení. Až po takových dvou letech byla tato příhoda už jen „příjemná legrace“, ale jinak mě tato větička nevráživě pronásledovala: „Vidíš, psychologu, jak seš blbej? Jak nám to tady komplikuješ?“

Hodně se situace změnila v době, kdy jsme navázali kontakty s Rakuškami. „Freundschaft“ začal návštěvou rakouských soudců a s nimi tenkrát do Budějovic přijel také ředitel věznice v Linci. Provedli jsme ho vazební věznicí a on nás na oplátku pozval do Lince, kam jsme nejdříve jeli jen s ředitelem Boubalem, a potom dokonce s celým autobusem jako rodinný výlet. A najednou, jako když, jak se říká, čas oponou trhne. Všichni uviděli a uslyšeli, že se s vězni dá jednat tak, jak jim to ten „blbej psycholog“ pořád tluč do hlavy na školeních. Byli třeba při tom, jak dozorce vítá rakouského náměstka ministra, který doprovázel naši delegaci, poté se otočí a úplně ve stejném duchu mluví s vězněm. Bavili se o tom mezi sebou dlouho a já jsem viděl, jak pomaličku, možná si to trochu idealizují, ale nebylo to jen o tomto jediném příkladu, začali chování ve vztahu k vězňům měnit. Najednou byli přístupnější i k mým návrhům a doporučením. Otevření hranic přineslo nové trendy a zkušenosti. Navázaná spolupráce se rozšiřovala, jezdili jsme také hodně do Kremsu, kde měl každý zaměstnanec věznice svůj sklípek,

protože se jedná o vinařskou oblast: „My vám ukážeme kriminál a pak vás vezmeme k Wolfimu do sklípku. A vy nás za to zase vezmete do Budvaru!“ Nejdříve jsme jezdili jen do Rakouska, později i do Německa. Navštívili jsme třeba věznici pro mladistvé v Berlíně. V té době tam měli vězni k dispozici plus minus 30 učebních oborů. Ale tehdy byl boom v této oblasti i u nás a učebních oborů pro vězněné kluky v Opavě a ve Všehrdech bylo také hodně, možná srovnatelně. Ale v západních zemích byli už v té době dál. Měli tam např. zavedené telefony, a když to paní vychovatelka povolila, tak si prosť mladý vězeň zavola domů.

Litoval jste někdy svého rozhodnutí?

To rozhodně ne. Bral jsem to tak, že jsem si vězeňství sám vybral. Možná tak nepůsobím, ale já jsem docela tvrdý chlap. Můj děda byl horník, táta železničář, tak já něco vydržím. Říkal jsem si: „Jednou ses pro to rozhodl, tak z toho nebudeš přece za dva měsíce utíkat.“ Navíc jsem věděl, že nebudu dělat psychologa v uniformě ani nebudu muset chodit v bílém plášti. Nosil jsem potom normální civilní oblečení. A pro mne, jako bývalého učitele a pracovníka ve školství, to bylo finančně hodně zajímavé. Bylo to prostě o třídu výš. Já jsem se každý měsíc doma vytahoval: „Hele, Věro, oni mi zase přidali.“ A takhle to šlo skoro dva roky, téměř každý měsíc se mi zvýšil plat, pak zase další platová reforma atd. Z toho jsem byl opravdu nadšený. V té době mi dcery dospívaly, tak jsem mohl, za peníze vydělané ve vězeňství, koupit jedné i druhé byt. To bych jako kantor nikdy nemohl udělat. A ženě se to pochopitelně taky líbilo: „Ty chodíš teď domů takovej vysmátej, spokojenej, klidnej, to jsi předtím nikdy nebyl, ani v té poradně, tam ses furt hádal s těma ženskýma.“ A byla to pravda. Třeba některé kolegyně v poradně radily rodičům, jak mají vychovávat děti, a samy žádný děti neměly. Já neříkám, že to je podmínka, to ne, ale přece jenom je to rozdíl, když tam pracuje psycholožka se třemi dobře vychovanými dětmi. A tady jsem ve věznici byl převážně mezi mužskými. Jedni chlapi před katrem, druhí za katrem. Já byl najednou jak ryba ve vodě. Spokojený celých 18 let, nikdy jsem svého rozhodnutí nezalitoval. I když byly nepříjemnosti a úkoly typu: „Kdo řekne té mámě, že se její syn včera v noci oběsil?“ „No psycholog, kdo jiný?“ „Kdo řekne tomu chlápku, co ho tady máme zavřený-

1997, PhDr. J. Hála se členy VDP při prohlídce věznice

ho, že jeho přítelkyni policie při zatýkání postřelila?“ „Psycholog, samozřejmě.“ A pak už to bylo zvykem, že je to přece jeho práce, ať si s tím poradí. A my budeme zpovzdálí sledovat, jestli to udělá dobře. Když to zvládne, tak fajn. Když to udělá nějak blbě, tak máme zdroj legrace a zábavy.

Vzpomenete si ještě, jak vypadala vaše první kancelář ve věznici? A když šli tenkrát vězni za psychologem, co bylo nejčastěji obsahem jejich dotazů?

Vzpomenu. Úplně to vidím v barvách, i když těch barev tam moc nebylo. Dali mi ošklivou bývalou celu, kam se vešel

jen stolek a dvě židle. Vedle mě „pracovny“ byla nějaká vřelka z kuchyně, takže to tam taky drobátko zapáchalo. Z okna nebylo pořádně vidět a musel jsem tam svítit, i když bylo venku hezky. Trochu jsem si tam i zkazil oči a tím jsem potom argumentoval, takže se ředitel rozhoupal, byl se tam podívat a říkal: „Fakt s tím musíme něco udělat. Nejdřív ti vyměníme aspoň to sklo v okně.“ Bylo čiré, vroubkované a méně propouštělo světlo. Ale když se po čase předělávalo jedno patro justičního paláce, tak jsem dostal docela pěknou, pro svou práci důstojnou pracovnu. Do oka mně padla dvě velká, hluboká, pohodlná, i když trochu odřená křesla,

2003, kancelář VV ČB, PhDr. Jaroslav Hála

k nim jsem si vzal ještě knihovnu a stůl. A bylo tam velké okno, samozřejmě zamřížované, ale vedlo do Háječku. To je starý českobudějovický park na břehu řeky Malše a skutečně, když třeba kvetly lípy, tak vůně i ty větve skoro zasahovaly dovnitř a já jsem si říkal: „Sakra, to je přesně to, co potřebuji na ty mladý kluky.“ My jsme spolu často mluvili u okna, a moc jsme ani kolikrát mluvit nemuseli. „Hele, támhle na lavičce seděj dva a líbají se. Není to lepší než tady?“ Takhle jsem ho popíchoval, no a on se tak za dvě minutky rozbřečel a už to z něj padalo. A když už se ten kluk rozbřečel, tak byl upřímný a přístupný. Také jsem dělal s mladistvými skupinové poradenství, které se osvědčilo natolik, že když to kluci vyprávěli těm některým starším, tak ti se pak domáhali, že to chtějí taky. Docela často jsem v té době řešil s vězni např. hladovky a sebepoškozování.

BEZ IDEÁLŮ

SE NEDÁ DĚLAT ŽÁDNÁ VĚC

Vydal jste řadu odborných publikací, píšete odborné články, zúčastňujete se stále různých konferencí. Ve vašich názorech dominuje paradigma Svědomí – Vina – Pokání (Narovnání + Reintegrace). Jak se prosazuje toto paradigma v dnešním materiálně zaměřeném světě?

Jedním slovem: Těžko. Těžko, ale nesmí se povolit. Já tomu věřím a mám to vyzkoušené v praxi. Svědomí je třeba probudit, překonat racionalizace typu „Kradl jsem, protože moje devadesátiletá maminka potřebovala drahé švýcarské léky.“ Přijmout vinu znamená přijmout odpovědnost za to, co jsem udělal. Něco jsem provedl, tak za to nesu odpovědnost a musím to odčinit. Až sem jsou to slova, pak následuje pokání, tedy činy. Studentům uvádím takový klasický případ: vrah zavraždil rodiče dvou dětí. Ano, probudil svědomí: „Neměl jsem to udělat.“ Přijal vinu: „Ano, já vím, že jsem částečně zodpovědný za ty děti“, ale už málokdo přejde k činům. To znamená: omluva, pokorně vyslovená. Ne to, co poradí nebo nadiktuje obhájce. A narovnání pokrivených vztahů je pořádek jen jedna část pokání, ještě tam musí být – platit, platit, platit, prostě náhrada škody. Vězni se často vymlouvají: „Tady není práce. Kdyby byla práce, já bych...“ Ale pak odmítne moji nabídku jít spolu za ředitelem a pokusit se práci pro

2008, předání medaile za 18 let práce pro VS ČR

tento účel přednostně získat. Činy, to znamená třeba platit dobrovolně celý život těm dětem. On je nebude vychovávat. Konkrétně tyto děti jsou dodnes v péči svých příbuzných, ale peníze v tomhle případě nesmrdí. Teprve když vězeň projde cestu od svědomí k pokání, může po čase dojít i ke smíření mezi pachatelem a obětí. Já vím, je to ideál. Jenomže bez ideálů se nedá dělat žádná věc, a my se ideálu musíme snažit aspoň přiblížit. Narovnání, to je ta omluva a také odškodnění. Reintegrace znamená, že zločinec bude pracovat taky sám na sobě, aby po propuštění už tím zločincem znovu nebyl. Krásně to napsala v článku pro České vězeňství jedna kolegyně: „My přece nestojíme o to, aby vězni po propuštění chodili dobrovolně do divadla na Rusalku. To po nich nikdo nechce.“ A také jak to říkala moje babička: „Dělej si, co chceš, třeba se stav na hlavu a odstrkuj ušima, ale nesmíš narušovat život těm ostatním.“ Podle mě je to střed celé penologie. Jako má psychologie paradigma: Situace-Osobnost-Reakce, tak penologie má tohle paradigma.

Současný moderní penitenciární evropský trend se nese ve znamení výkonu trestu odnětí svobody citlivého k rodině. Podoba tradiční rodiny však prochází významnou proměnou, můžeme říct i krizí. Jak se tento evropský trend snoubí se současným stavem českých rodin?

To je trend celé Evropy a ani zde nejsme jaksi pozadu. Klasická rodina je dnes už v podstatě výjimka a jen málokdo řekne: „Já jsem byla s manželem na dovolené.“ V tom bych ale až tak problém neviděl, jde spíše o kvalitu vztahů.

V citlivém přístupu k rodině však nevnímám zdaleka jen to, že musí být věznice humanizovány, aby to malé dítě tam při návštěvě mělo hrací koutek, ale také to, že věznice musí s rodinou pracovat. Aby právě rodina, já řeknu, tlačila, ale správně se má říct motivovala, ovlivňovala a spolupůsobila na toho zavřeného tátu. Kdo to má líp umět než ta ženská, manželka nebo družka, která v pravou chvíli řekne: „Hele, táto, prosím tě, vzpamatuj se. A dělej to, co po tobě chtějí. Ale

dělej to opravdu. Oni to poznají, když to budeš dělat jenom jako!" Nikdo jiný mu to neumí říct líp než ta jeho. Čili ne jen psycholog, vychovatel, sociální pracovníce, duchovní. Motivační rozhovory jsou dneska běžnou praxí např. v závislostech, tak by se to mělo i tady víc používat. V této souvislosti musím také zmínit Mezinárodní vězeňské společenství. Vytváří např. programy pro mentory, kteří provázejí lidi od vazby, přes výkon trestu a hlavně po propuštění. Pořád jeden a ten samý člověk, až do reintegrace. Organizují také letní tábory pro děti vězňů. No to je přece něco! Šťastné děti, kterým už třeba bylo 12 let, a v životě na takovém táboře nebyly, protože ta máma na to prostě nemá. To je to vězeňství citlivé k rodině. Ne jenom to, že se udělá herna a dá se tam přebalovací pult, ten je tam potřeba jen z ryze praktických důvodů.

EMOCE URČUJÍ CÍLE

Každý člověk, ať se jedná o psychologa nebo zedníka, řečeno s trochou nadsázky, přenášá do své práce něco ze sebe. Jaký byl a je PhDr. Jaroslav Hála jako psycholog?

Mám to štěstí, že už řadu let učím na Teologické fakultě Jihočeské univerzity a od 90. let tam přednáší také profesor Nakonečný (prof. PhDr. Milan Nakonečný je český psycholog, historik, profesor a autor řady vysokoškolských učebnic a odborných publikací, nar. 1932). On ve svých téměř 90 letech píše pořád jednu knihu za druhou a mezi nimi je také publikace s jednoduchým názvem *Emoce*. Chápe je jako vysoce významnou část psychiky. Také ve vězeňství se musí „jít po emocích“. To je to zaměřované okno, kterým se kouká na nádhernej, voňavej, barevněj svět venku, a říkat už nic moc nemusíš. Prostě jenom určitou dobu s tím zavřeným klukem jsi a doprovázíš ho. Nedávno se mi stala taková příhoda. Šel jsem po Budějovicích kolem hospodský zahrádky a tam seděl asi 25letý mládenec a kolem něj pět děvčát. Valil jim klíny do hlavy. Najednou vidím, že to je můj bývalý vězeň a on říká: „Jé, pane doktore, pojďte sem. Já zrovna tady holkám vyprávím, jak jste mi zachránil život.“ Na to jsem se já celý „nadul“, že jo, co teď uslyším, jaký nádherný psychologický metody jsem použil a jak jsem ho z toho dostal. No a on pokračoval větou: „Von mi jednou uvařil kafe a dal mi tři kostky cukru.“ A to bylo celý.

Ať chceme, nebo nechceme, zůstávájí v nás i některé případy vězněných osob. Vzpomínáte konkrétně na nějakého vězně, jehož životní příběh Vás zasáhl více než ostatní?

Vzpomínám si často na jednoho bezproblémového odsouzeného, který najednou, 14 dnů před vánočními svátky, vyhlásil hladovku, dokonce tzv. suchou, takže odmítal jak stravu, tak i vodu. Při rozhovoru s ním jsem se dozvěděl, že mu někdo ukradl plyšového medvídku, kterého předtím koupil v kantýně svému čtyřletému synovi a při návštěvě mu jej chtěl dát. Ztrátu drahocenného medvídku nahlásil dozorcí, ale ten ho odbyl ve stylu: „Na takové blbosti já nemám čas.“ S odsouzeným se nikdo o krádeži bavit nechtěl, natož vyšetřovat, a proto vyhlásil hladovku. Po rozhovoru s vězněm jsem zajistil provedení důkladné prohlídky cely a ve skřínce jednoho ze spoluodsouzených se medvídek skutečně našel. A bylo po hladovce. Ale bylo a stále je to také o tom, jak jsou maličkosti ve vězení důležité, což je jedna z asi 15 zásad, které jsem zformuloval pro bezpečné, humánní a účinné zacházení s vězněnými osobami.

Nebo si vzpomínám na jednoho kluka, kterého jsem potkal venku. Z dálky mě pozdravil, vedl si manželku a vezli kočárek. Nechali mne nahlédnout na malou princezničku. Já jsem se ho ptal, kde pracuje, a on, že dělá tamhle na stavbě. A bylo vidět, že nějaký peníze tam jsou, manželka, dítě... A tak jsem si říkal, že když mě sám zastavil a pochlubil se, že něco v něm muselo zůstat z těch našich rozhovorů a z toho koukání ze zaměřovaného okna na ty normální lidi venku. Že to je taková ta odměna, jako když starého kantora potká jeho žák z dávné doby a řekne: „Vy jste mě tenkrát pěkně tu chemii naučil. Já jsem pak šel dělat do chemičky a dneska jsem tam mistr.“

Jak hodnotíte vývoj českého vězeňství za uplynulých třicet let z pohledu psychologa? Nastupoval jste s nějakou vizí, současnost tak můžete hodnotit na základě bohatých zkušeností.

Vězeňství je běh na dlouhou trať. Nastupoval jsem s určitými představami, které jsem si pak pochopitelně zpřesňoval. Také jsem si něco načel a hodně viděl v zemích západní Evropy, které jsem měl možnost navštívit. Ale myslel jsem si, že to půjde rychleji. Že přece Hála řekne: „Tohle a tohle“ a všichni si sednou na zadek a budou to tak dělat. Ani v tom vlastním kriminále to nešlo tak rychle. Ale k tomu vývoji dojde, i když to bude trvat třeba dalších padesát, možná i sto let. Je třeba se inspirovat v zahraničí. Například Němci jsou prostě pragmatici, a když uznají, že by to mohlo být dobrý, tak na to ty peníze dají a řeknou: „Zkuste to.“ Jejich myšlenka např. spočívá v tom, že vazba mladistvému nic nepřinese a je to jen „čekárna“. Postavili proto na různých místech Německa budovy, vlastně celé areály, a tam umísťují mladistvé, kteří provedli něco závažného, jsou vyšetřováni a bylo by to na vazbu. Mladistvý tak dostane na výběr: „Buď půjdeš normálně do vazby, protože to na vazbu je, nebo tady podepíšeš, že jdeš dobrovolně do zařízení, které je určeno pro zabránění vazebního řešení tvého případu.“ On to jistě podepíše,

a pak je podstatné, jestli bude dohodu dodržovat. Když ne, tak jde rovnou do vazby. Jinak chodí do školy, pokud je školou povinný, nebo na pracovní výcvik a třeba i na praxi do továrny nebo do zemědělství. Není tam žádný plot, žádné militantní prvky a od rána do večera se mu věnují vychovatelé, psychologové a sociální pracovníci. Vzhledem k tomu, že se objekty nacházejí na venkově, tak i kdyby utekl, stejně ho do půl hodiny policie má. Tak jsem si říkal, že třeba tohle by taky stálo u nás za experiment, ale narazil jsem na množství administrativních překážek: „Jo, to by se musel změnit zákon, to by se muselo... atd.“ Třeba si to ale vezmou za své někteří z mých studentů.

Pracujete, učíte, žijete v Českých Budějovicích. „V Českých Budějovicích by chtěl žít každý...” - prohlašuje Karel Infeld Prácheňský ve hře českého génia Jára Cimrmana Záškok. Jak Vy sám se ztotožňujete s tímto výrokem?

Bydlím na sídlišti v Budějovicích už přes 30 let. Když jsem se tam přistěhoval, tak se sídliště začínalo stavět a dnes je pěkné, plné zeleně. Tam, kde končí sídliště, začíná les a krásné jihočeské rybníky. Všechno na procházku nebo na kolo. Mně, klukovi z Chabařovic, městečka ležícího mezi Krušnými horami a skládkou chemického odpadu, se poštětilo, že jsem se dostal do Budějovic, a stěhovat se jinam bych dnes už rozhodně nechtěl.

Čím se ve svém životě řídíte? Máte nějaké životní motto?

Moc mě baví pozitivní psychologie (pozn. pozitivní psychologie je psychologické odvětví zabývající se studiem pozitivních emocí (radost, štěstí, láska, naděje) a kladných životních zážitků a zkušeností (optimální prožívání – flow). Jedním z důvodů vzniku pozitivní psychologie byl soustředěný zájem velkého množství klinických psychologů na negativní psychické jevy (úzkost, strach, obsese, bolest, deprese atd.). Díky pozitivní psychologii by tedy mělo docházet k vyrovňování intenzity zájmů psychologů o kladné a záporné stránky života.) K tomu jsem dospěl postupně. Ne že bych byl vždycky takový pozitivista, ale teď jsem. Pozitivní psychologie je dobrý vynález, Jaro Křivohlavý a jeho myšlenky. Prostě když je něco takového a takového a je to za jedny peníze, tak zvolím tu lepší variantu, tu pozitivnější.

Když už máte nějaký volný čas, jak jej rád trávíte?

Příroda, příroda a zase příroda. Mám chatu na Vysočině, takže v létě kolo, v zimě běžky. Často taky chodím pěšky. Ta zima už je na tom ale nyní hůře. Já jsem kdysi, třeba před 20 lety, byl zvyklý, že jsem vyšel z našeho paneláku, ušel 50 metrů s běžkami na rameni, nasadil jsem je a jel třeba celý den lesem. Teď už to tak nejde, a že bych zrovna chtěl jezdit do Špindlu? Než tam člověk dojede, zaparkuje atd., tak to ne. Takže volný čas trávím nejraději v přírodě a také s vnuky.

Co Vám dělá dnes vrásky na duši a co vám naopak dělá radost?

Vrásky na duši mi dělá stále rostoucí

administrativa ve všem počínání, ať je to vězeňství nebo vysoká škola. Radost mi dělají studenti, ale hlavně tehdy, když jsme si „zoči-voči“, jak říkají Slováci. Raději mám semináře a cvičení než přednášky – to jedeme jako na té školičce v Louce u Litvínova. Já se ptám a oni, někdy ne zrovna ochotně, odpovídají. Takže opravdu ten odborný i lidský dialog se studenty, ten mi doufám ještě vydrží nějakou dobu. Dává to mému životu smysl a přináší pocit štěstí. A taky samozřejmě rodina, vnuci. Hodně si spolu povídáme a děláme blbiny. Jdeme třeba z koupaliště a vymýšlíme verše. Někdy jsou to jednoduché rýmováčky a někdy se nám povede i něco složitějšího. Pozitivní myšlení a jednání.

PhDr. Jaroslav Hála

se narodil 24. listopadu 1946 v Cha-
bařovicích. Po maturitě na Střední
průmyslové škole chemické v Ústí nad
Labem absolvoval v průběhu třiceti
let tři vysokoškolské studijní obory:
Učitelství pro školy I. cyklu (aprobe-
ce fyzika-chemie) na Pedagogické
fakultě v Ústí nad Labem, Učitelství
pro školy II. cyklu (aprobace peda-
gogika-psychologie) na Filozofické
fakultě Univerzity Karlovy v Praze
a Psychologie - odborné studium (se
zaměřením na klinickou psychologii)
na Filozofické fakultě Masarykovy uni-
verzity v Brně.

Pracoval jako učitel a ředitel na zá-
kladních školách, psycholog a ředitel
v pedagogicko-psychologických po-
radnách, psycholog Vězeňské služ-
by České republiky (1. 9. 1990 – 23.
9. 2008) a vysokoškolský učitel. Své
psychologické a penologické zkuše-
nosti obohatil řadou studijních cest
do západní Evropy (Německo, Francie,
Belgie, Rakousko, Švýcarsko) v rámci
členství v mezinárodní profesní orga-
nizaci Evropské fórum pro aplikovanou
kriminální politiku. Působí na Zdra-
votně sociální fakultě a na Teologické
fakultě Jihočeské univerzity v Českých
Budějovicích. Vedle výuky studentů je
v centru jeho odborného zájmu pro-
blematika výkonu trestu odnětí svo-
body citlivého k rodině. Je ženatý, má
dvě dospělé dcery. Se svými vnuky rád
trénuje fotbal a šachy.

Ve Vazební věznici České Budějovice dodnes vzpomínají na školení za-
městnanců v podání dr. Hály. Citát: „Kdo jede na tygru, nemůže seskočit“
utkvěl v paměti snad všem, se kterými jsem hovořila. Zformulované zá-
sady pro bezpečné, humánní a účinné zacházení s vězněnými osobami
jsou platné dodnes:

- Být nekompromisní a důsledný při vyžadování plnění povinností.
- Trpělivě vězně vyslechnout, jeho oprávněné nároky a požadavky plně
a v co nejkratším čase uspokojit.
- Jednat s každým vězněm vždy korektně, s plnou vážností. Humor
používat velmi citlivě, domýšlet a předvídat jeho možné dopady na
aktuální stav psychiky konkrétního vězně.
- Nikdy neponižovat a nezesměšňovat vězně.
- Všem vězňům za všech okolností vykat. Při oslovování předřadit před
příjmení vězně slovo „pane“, při neznalosti příjmení oslovovat „pane
obviněný“ nebo „pane odsouzený“.
- Slíbit vězni jen to, co sám chci, mohu a smím splnit. Slíbené vždy
v termínu realizovat.
- Uvědomovat si, že pro vězně jsou důležité i zdánlivé maličkosti, a jejich
význam proto před vězni nesnižovat.
- Nevést v prostorách, kde se zdržují vězni, žádné zbytečné hovory
s kolegy, zvláště ne o služebních nebo soukromých záležitostech.
- „Nezaplést se s vězni“, zcela ve smyslu indického přísloví Kdo jede
na tygru, nemůže seskočit.
- Nekompromitovat kolegu, nedělat se lepším na jeho účet.
- Nesdělovat vězňům nic z průběhu jednání různých pracovních skupin,
např. kdo doporučoval přijmout nějaké opatření, kdo měl jiný názor.
Ponechat sdělování vybraných vhodných informací kompetentním
pracovníkům.
- V rozumné míře vykonávat pro vězně různé drobné nezakázané služby,
např. sdělit čas či informovat jiného zaměstnance o tom, že s ním chce
vězeň hovořit.
- S výrazným pedagogickým taktem, značnou trpělivostí, ale
i zdrženlivostí jednat s uvězněnými ženami.
- Zvýraznit důslednost, ale současně i pozitivní (přátelský a povzbudivý)
přístup k mladistvým vězňům.
- S mentálně retardovanými vězni jednat „jako s ostatními“.

Publikační činnost

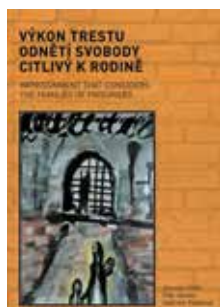
Hála, Jaroslav - Soudková, Petra: Jak mluví čeští vězni (Místo a úloha vězeňského argotu), Generální ředitelství Vězeňské
služby České republiky, Praha 2002, 58 s., ISBN 80-238-9463-3.

Hála, Jaroslav: Úvod do teorie a praxe vězeňství, Vysoká škola evropských a regionálních studií, České Budějovice 2006, 183
s., ISBN 80-86706-30-6.

Hála, Jaroslav: (2007): Bolest a naděje vězení (Penologické eseje), Triton, Praha 2007, 127 s., ISBN 978-807387-013-3.

Hála, Jaroslav - Krell, Wolfgang - Möller, Ewald: Quo vadis poena, Triton, Praha 2014, 170 s., ISBN 978-80-7387-779-8.

Hála, Jaroslav - Jánský, Petr - Kabátová, Gabriela: Výkon trestu odnětí svobody citlivý k rodině, Zdravotně sociální fakulta
Jihočeské univerzity, České Budějovice 2017, 120 s., ISBN 978-80-7394-628-9.

Anotace publikací, seznam ča-
sopiseckých článků, příspěv-
ků v konferenčních sbornících
a kolektivních monografiích jsou
spolu s rozšířeným sylabem
přednášek z penologie k dispo-
zici na jeho osobních interneto-
vých stránkách
(www.sweb.cz/penologie.hala).

PANDEMIE COVID-19

VE VĚZEŇSTVÍ – DRUHÁ VLNA

Pandemie covid-19, která během letošního roku zasáhla celý svět, postihla významnou měrou i oblast vězeňství. Vzhledem k tomu, že hlavní formou šíření viru je sociální kontakt, je vězeňství, které je na sociálním kontaktu založeno, nebezpečím šíření nemoci výrazně ohroženo. Ve vězeňských zařízeních je koncentrováno velké množství osob a každodenní kontakt mezi vězňami osobami a vězeňským personálem je nezbytný. Ochranu zdraví příslušníků a zaměstnanců Vězeňské služby ČR tedy není možné oddělit od opatření na ochranu zdraví vězněných osob, ale je zapotřebí veškerá ochranná opatření vzájemně koordinovat.

Důležitým aspektem ochrany zdraví zaměstnanců i vězněných osob je přizpůsobení intenzity uplatňování jednotlivých opatření podle aktuální epidemiologické situace v místě každého jednotlivého vězeňského zařízení, a to v souladu s mimořádnými opatřeními vlády ČR a Ministerstva zdravotnictví ČR.

Vězeňská služba ČR jako celek přijala dosud více než 200 opatření různého druhu s cílem zabránit či omezit šíření nemoci covid-19.

Prevence zavlečení nemoci do vězeňského prostředí je sice závislá na koordinaci opatření týkajících se personálu a vězněných osob, obě tyto skupiny nicméně mají svá specifika. U personálu se proto uplatňují dostupná screeningová opatření na detekci potenciálních zdrojů infekce, tedy bezkontaktní termometrie při nástupu do služby či práce, kontrola dalších známých příznaků covid-19, cestovatelská anamnéza s ohledem na pobyt v rizikových oblastech a podobně. V případě jakýchkoliv pochybností se riziko infekce vyhodnocuje ve spolupráci s orgány ochrany veřejného zdraví. Prakticky stejná screeningová procedura se uplatňuje při nástupu osoby do výkonu vazby či výkonu trestu odnětí svobody, u návštěv vězněných osob a u vězněných osob pracujících na venkovních pracovištích. Během pandemie se dále na přechodnou dobu zcela zakázaly návštěvy pří-

buzných, později kvantitativně omezil se i přímý fyzický kontakt během nich. Na podzim, během druhé vlny nákazy, vláda návštěvy ve věznicích znovu dočasně zrušila. Další omezení se týkalo práce odsouzených na venkovních pracovištích.

VÝROBA A DISTRIBUCE OCHRANNÝCH PROSTŘEDKŮ

V období počátku pandemie na jaře 2020 situaci významně zkomplikoval globální nedostatek ochranných prostředků. V této chvíli zajistila Vězeňská služba ČR výrobu ochranných pomůcek nejen pro zaměstnance a vězněné osoby, ale také pro další složky státu. Vězeňská služba zřídila výrobu a částečně i distribuci pro oblast justice,

zejména soudů, státních zastupitelství, ale také pro Policii ČR, Českou poštu, domovy seniorů, školská zařízení a zdravotnická zařízení. Výroba ochranných prostředků zahrnovala jak látkové roušky, nanoroušky a později i ochranné obličejové štíty a ochranné obleky.

Vězeňská služba ve svých provozech našla a zkompletovala od konce března více než 1 143 000 jednorázových roušek z nanomateriálu a více než 270 000 roušek látkových. I nadále sleduje dostupné zdroje a mobilizuje kapacity na výrobu osobních ochranných pracovních prostředků. Je dále zajišťována výroba obličejových štítů na 3D tiskárnách. Ve vybraných věznicích byla zavedena výroba ochranných oděvů pro zdravotníky.

DALŠÍ PREVENTIVNÍ OPATŘENÍ

Kde je to možné, umožňuje vězeňská služba svým příslušníkům a zaměstnancům pracovat z domova, čímž se výrazně eliminují rizika přenosu infekce mezi zaměstnanci při dojíždění do zaměstnání veřejnou hromadnou dopravou. V některých případech bylo umožněno k dopravě do zaměstnání využít služební vozidla. Vězeňská služba dále zrušila či zakázala pořádání aktivit, jako jsou porady a školení, při kterých by se shromažďovalo více lidí a nebylo možné dodržovat bezpečnou vzdálenost rozestupů. Pokud je to možné, nahrazují se tato setkání v případě potřeby videokonferencemi a podobně.

Současně bylo zakázáno přijímat zahraniční návštěvy a exkurze do objektů vězeňské služby anebo se podobných aktivit u jiných subjektů účastnit. Díky včasné přijatým a důsledně dodržovaným opatřením se vězeňské službě úspěšně daří přenosu infekčních onemocnění ve svých vězeňských zařízeních čelit.

OCHRANA ZDRAVOTNICKÉHO PERSONÁLU

Specifickým opatřením se podrobil zdravotnický personál a zdravotnická zařízení VS ČR. K omezení riziku přenosu nákazy mezi zdravotními sestrami byl zaveden dvousměnný provoz jejich služeb. K izolaci pacientů s covid-19 z řad vězňů, kteří nevyžadují nemocniční péči, a pro potřeby zajištění karanténních opatření pro izolaci jejich kontaktů byly vyčleněny ve všech věznicích vhodné ubytovací kapacity. Eliminace těchto možných zdrojů infekce je typickou ukázkou toho, jak opatření prováděná u vězňů souvisí s bezpečným výkonem práce zaměstnanců VS ČR.

DEZINFEKCE PROSTOR

V době pandemie covid-19 byla zvýšena frekvence dezinfekce především v prostorách užívaných větším počtem osob a zvýšená péče se věnuje i plochám, kterých se osoby často dotýkají nebo jsou jinak často využívány. K těmto účelům vězeňská služba zajišťuje dostatečné zásoby především virucidních dezinfekčních prostředků. Dezinfekce se systematicky provádí i v dopravních prostředcích určených k eskortám vězňů nebo

k transportu podezřelých případů do zdravotnických zařízení. Velký důraz se klade na zvýšenou hygienu rukou a možnost aplikace vhodných dezinfekčních prostředků určených k dezinfekci pokožky. Na vstupech do všech organizačních jednotek jsou umístěny

dávkače dezinfekčních prostředků na ruce včetně výzev k jejich použití pro všechny osoby vstupující do věznic bez výjimky. Dále jsou umístěny dávkače s mýdlem a dezinfekčními prostředky ve všech prostorách věznic určených k osobní hygieně.

STOVKY DOBROVOLNÍKŮ Z VS ČR DARUJÍ KREV

Vězeňská služba zahájila v říjnu rozsáhlý projekt bezplatného darování krve, kterého se zúčastní příslušníci a zaměstnanci bezmála všech věznic a vazebních věznic. Odběry se konají od října do prosince na různých místech a odhadem se ho zúčastní na 400 dobrovolných dárců.

Akci zahájil ve středu 14. října generální ředitel vězeňské služby Petr Dohnal, který se stal symbolicky prvním dárce. Následovaly odběry krve zaměstnanců generálního ředitelství, pražských i střeďočekých věznic. Další společné odběry krve pokračovaly v listopadu a v prosinci v Ostravě, Hradci Králové, Brně, Olomouci, Ústí nad Labem, Liberci, Čáslavi a Plzni. Během přípravy projektu se zdálo, že se do akce zapojí asi 250 dárců. Nápad se ale setkal s tak nečekaně kladným ohlasem, že se ho účastní na čtyři stovky příslušníků a zaměstnanců vězeňské služby, kteří během deseti týdnů darovali a darují odhadem 170 litrů krve. Někteří z těch, co prodělali onemocnění covid-19, darovali krevní plazmu, která pomůže při léčbě dalších nemocných, neboť obsahuje obranné protilátky.

SNAŽÍME SE POMÁHAT

„Již dlouhodobě se zapojujeme do mnoha charitativních projektů jak v regionech, tak na celoplošné úrovni. Jsme bezpečnostní sbor, ve kterém pracuje mnoho zdravých a fyzicky zdatných lidí. Proto jsme se rozhodli ke společnému darování krve,“ uvedl generální ředitel VS ČR Petr Dohnal. „Jsme sborem, který pomáhá v různých sférách a v současné složité době se snažíme pomáhat právě zdravotníkům a v oblasti ochrany veřejného zdraví. Jsem přesvědčen, že naše podpora pomůže k záchraně zdraví i životů lidí, kteří budou potřebovat krev. Děkuji všem kolegům, kteří se do této akce zapojili,“ doplnil.

Veškeré nemocnice, ve kterých se odběry uskutečnily, projekt velmi uvítaly, a to i přesto, že se aktuálně potýkají s velkou zátěží, způsobenou přívalem nemocných s covid-19. Akce se zúčastnilo mnoho prvdárců, a nemocnice tak mohou rozšířit své dárcovské základny. Mnozí stálí dárce se navíc podle zkušeností zdravotníků nyní často obávají darovat krev kvůli koronavirové epidemii.

Aktuálně v České republice chybí až 200 tisíc dárců krve. S rozvojem léčebných metod roste stále více i potřeba krve získané od dárců. V průměru dostane každý občan za svůj život pětkrát krevní transfuzi a čtrnáctkrát lék vyrobený z krve. Každé tři vteřiny někdo potřebuje krev dárce.

VÝTĚŽEK Z DOBROČINNÉHO UTKÁNÍ PŘEDÁN MOTOLSKÉMU KARDIOCENTRU

Společně pomáháme dětem motolského kardiocentra

Vězeňská služba ČR se zástupci nadace Knights Foundation, Rytířů Kladno, a Adélka Holčáková předali v červnu přednostovi dětského kardiocentra FN Motol Janu Janouškovi šek na 100 tisíc korun. Částka byla vybrána při nadačním utkání mezi Rytíři Kladno a BK Mladá Boleslav letos v březnu, ale kvůli pandemii nákazy covid 19 nebylo možné předat částku dříve.

„Chtěl bych vězeňské službě a Rytířům Kladno za tento charitativní projekt poděkovat a moc se těším na další spolupráci,“ řekl přednosta kardiocentra Jan Janoušek. „Vězeňská služba se v posledních letech aktivně zapojuje do podobných charitativních projektů a v rámci společenské odpovědnosti chce pomáhat potřebným. Proto pevně věřím, že naše společná pomoc, která byla cílena pro další nemocné děti z kardiocentra, alespoň trochu pomůže,“ uvedl náměstek generálního ředitele Simon Michailidis.

Na samém začátku byl příběh malé Adélky Holčákové, kterou postihlo v červnu 2019 úplné srdeční selhání a která v říjnu 2019 absolvovala ve FN Motol transplantaci srdce. Maminka Adélky, bývalá pracovnice GR VS ČR, která krátce po Aděčině srdečním selhání sama onemocněla rakovinou a podstupovala náročné chemoterapie, se stále léčí s tímto onkologickým onemocněním. Rodina se třemi malými dětmi se dostala do nezáviděníhodné situace.

Vězeňská služba proto uspořádala spolu s Nezávislým odborovým svazem Policie ČR na pomoc Aděčině rodině charitativní sbírku, kterou podpořily tisíce lidí z celé České republiky. Při této sbírce se podařilo vybrat

téměř 1,5 mil. korun. Při své léčbě na dětském kardiologickém oddělení Fakultní nemocnice Motol Adélka a její rodina se potkávaly s dalšími dětmi. Vznikla tak myšlenka pomoci i dalším dětem, jako je ona. Proto výtěžek z benefičního březnového hokejového utkání, na kterém participovala také vězeňská služba, patří právě těmto dětem, které pomoc potřebují.

Vězeňská služba se pro dobrou věc spojila s Rytíři Kladno a ve spolupráci s jejich nadací Knights Foundation chtěla charitativním utkáním podpořit dětské kardiocentrum FN Motol, kde Adélka prodělala náročnou operaci srdce, a dát tak i dalším dětem šanci na nový život. Benefiční hokejové utkání, které sehráli Rytíři Kladno a hokejisté z BK Mladá Boleslav, bylo tak prvním činem ve snaze pomoci dalším nemocným dětem z motol-

ského dětského kardiocentra a také poděkováním celému týmu, který se o Adélku staral.

Spolupráce vězeňské služby s dětským kardiocentrem FN Motol i Rytíři Kladno bude i nadále pokračovat. V adventním čase předá VS ČR kardiocentru hračky vyráběné odsouzenými pro malé pacienty.

red

O VÝROBE OCHRANNÝCH POMÔCOK

V ZBORE

V čase, keď sa v okolitých krajinách začali objavovať prvé prípady ochorenia spôsobené koronavírusom Covid-19 a po zistení, že aj v našich lekárňach sa znižujú stavy ochranných rúšok, padlo rozhodnutie o zabezpečení vlastnej výroby textilných ochranných rúšok v strediskách vedľajšieho hospodárstva.

S realizáciou výroby rúšok sa začalo už 27. februára 2020. Už nasledujúci deň poverení príslušníci a zamestnanec z ústavu Košice-Šaca navštívili maďarskú väznicu v Debrecéne, kde zbierali skúsenosti s výrobou ochranných rúšok. Navrhovali a vyrábali sa prvé vzorky a čo bolo najdôležitejšie, urýchlene sa začal zaobstarávať potrebný materiál na ich výrobu. Vo všetkých ústavoch, kde sú zriadené strediská vedľajšieho hospodárstva zamerané na šitie, sa pozastavila produkcia a výroba sa začala prestavovať na ochranné rúška. Dňom 5. marca 2020 sa rozbehla sériová výroba v ústave Košice-Šaca, nasledujúci deň v Banskej Bystrici-Kráľovej a postupne v rýchlom slede po dodávkach potrebných materiálov aj v ústavoch Košice, Ružomberok, Dubnica nad Váhom, Nitra-Chrenová a Želiezovce.

Pandémia koronavírusu Covid-19 sa na Slovensku rozšírila v piatok 6. marca 2020, keď bol potvrdený prvý prípad v Bratislavskom kraji. Po jeho oznámení sa vyrábali rúška aj cez víkend a zabezpečili sme ich dodanie do Bratislavy. V pondelok už boli na vybraných stanovištiach v ústave Bratislava, na bratislavských súdoch, prokuratúrach a Ministerstve spravodlivosti SR príslušníci a zamestnanci zboru vystrojení textilnými ochrannými rúškami. Pri celoštátnej eskorte v utorok 10. marca boli všetci príslušníci zboru, ktorí zabezpečovali túto činnosť, vybavení ochrannými rúškami, a taktiež všetci eskortovaní obvinení a odsúdení.

Od samého začiatku sa vyrobené rúška operatívne prerozdeľovali medzi jednotlivé ústavy a subjekty rezortu spravodlivosti tak, aby mali všetci množstvá, ktoré v počiatočných pokryli

najdôležitejšie činnosti. Takmer denné prerozdeľovanie a zvyšujúca sa produkcia zabezpečili pokrytie všetkých dôležitých činností zboru a iných zložiek spadajúcich pod rezort spravodlivosti.

Rúška boli primárne distribuované podľa požiadaviek do všetkých ústavov zboru, a tiež pre subjekty spadajúce pod rezort ministerstva spravodlivosti. Rúška vyrobené v ústavoch boli poskytované aj orgánom činným v trestnom konaní, sudcom, obhajcom, advokátom a iným osobám poskytujúcim právnu pomoc v prípade ich vstupu do ústavu za účelom úkonov s obvineným alebo odsúdeným, ak si tieto osoby nezabezpečili vlastné. Taktiež sme rúška poskytli Policajnému zboru a Hasičskému a záchrannému zboru. Na požiadanie sme dodali 1 000 rúšok aj Nemocnici svätého Michala v Bratislave a 400 rúšok do nemocnice v Košiciach-Šaci, ale aj spolupracujúcim subjektom pri zamestnávaní odsúdených.

Koncom mája sme výrobu ochranných textilných rúšok v strediskách šitia vedľajšieho hospodárstva po pokrytí všetkých požiadaviek ukončili. Celkom sa v strediskách vedľajšieho

hospodárstva vyrobilo 295 263 kusov ochranných rúšok. Okrem stredísk sa ochranné rúška vyrábali aj vo vnútorných prevádzkach ústavov, prípadne v rámci rozvoja osobnosti. Tu bolo vyrobených cca 15 000 ochranných rúšok.

Strediská vedľajšieho hospodárstva v ústavoch Nitra-Chrenová, Košice-Šaca a Ružomberok podľa požiadaviek zboru vyrobili spolu aj 1 049 textilných overalov, aby boli v prípade potreby k dispozícii pri kontaktoch s osobami podozrivými z nakazenia koronavírusom, prípadne už s priamo infikovanými. Nami vyrábané overaly sa niekoľko dní po spustení sériovej výroby dostali do „ostrej“ služby pri kontaktoch s osobami, ktoré mali potvrdené infikovanie a boli dodané domovom sociálnej starostlivosti vo Veľkom Mederi a Bratislave.

Pred príchodom druhej vlny pandémie bolo rozhodnuté o vzorovaní textilných ochranných rúšok so znakom ZVJS. Po testovaní viacerých strihov, potlačí, odolnosti materiálu a kvality boli schválené čierne rúška s potlačou. Po zaobstaraní požadovaných materiálov sme rozbehli výrobu v ústave Dubnica nad Váhom. Možnosť dodávania textilných rúšok s potlačou vlastného loga už využili prví zamestnanci zo štátneho, ale aj súkromného sektora. V priebehu druhej vlny sa opätovne rozbehla aj výroba textilných overalov pre potreby zboru v ústavoch Košice-Šaca a Nitra-Chrenová v počte 1 200 kusov.

V prípade nových požiadaviek sú strediská vedľajšieho hospodárstva pripravené urýchlene zabezpečiť výrobu ochranných rúšok a overalov nielen pre potreby zboru, ale aj pre iných záujemcov.

V průběhu prvního pololetí 2020 se ve Věznici Opava konal rekvalifikační kurz pro odsouzené ženy se zaměřením – šička interiérového vybavení. Trvání kurzu se vlivem epidemie prodloužilo oproti původnímu plánu a v srpnu 2020 jej úspěšně zakončilo sedm odsouzených žen. Jedna byla v průběhu kurzu propuštěna z výkonu trestu odnětí svobody a závěrečnou zkoušku vykonala ve spolupráci se Střední školou služeb a podnikání v Ostravě, která zajistila stejné podmínky jako ve věznici.

Kurz byl realizován v rámci projektu Zvyšování zaměstnatelnosti odsouzených na Ostravsku, který je spolufinancován z prostředků Evropského sociálního fondu a jehož cílem je zpřístupnit možnost dlouhodobého zaměstnání osobám po výkonu trestu odnětí svobody s nízkou úrovní kvalifikace. Konal se ve spolupráci s organizací Rubikon Centrum a výuku zajistily pracovnice Střední školy služeb a podnikání v Ostravě.

bas

UKONČENÍ REKVALIFIKAČNÍHO KURZU

UKLIÐME SVĚT, UKLIÐME ČESKO

Dne 26. září se pět odsouzených ze specializovaného oddílu pro výkon trestu odsouzených s poruchou osobnosti a chování způsobenou užíváním návykových látek připojilo i se svými vychovatelkami k dobrovolnické úklidové akci Uklidme svět, uklidme Česko. Jejím cílem je uklidit nelegálně vzniklé černé skládky a nepořádek ve všech koutech České republiky. Akce se konala ve spolupráci s Obecním úřadem Všehrdy, který zajistil kontejner a úklidové pomůcky. Vyklízely se tak prostory lesního hřiště u obce a nově vzniklá skládka. Od úklidu odsouzené neodradil ani vytrvalý déšť,

vítr a kvalita univerzálních jednorázových pláštěnek. Ty nevydržely obětavost odsouzených hledat a čistit přírodu v obtížně přístupném prostoru. Všichni účastníci byli odměněni diplomem s volbou nejlepšího uklízeče. Obě úklidové akce, které se konají na jaře a v podzimních měsících, se staly již součástí extramurálních aktivit odsouzených, kteří si touto formou upevňují pracovní návyky. V loňském roce takto odsouzení vyklízeli prostory kolem Kamencového jezera v Chomutově.

brv

ODSOUZENÁ PRŮVODKYNÍ NA HRADĚ KRAKOVEC

Státní hrad Krakovec, ležící nedaleko Rakovníka, zahájil ve spolupráci s Věznicí Drahonice unikátní projekt. Jedna z odsouzených žen začala na hradě Krakovec provázet, a jak ona sama říká: „Vážím si důvěry, kterou jsem dostala, že tady mohu provázet. Není to práce, ale poslání.“

Jak u Vás probíhala příprava na práci průvodkyně po hradě Krakovci?

Dostala jsem písemné podklady, papíry, musela jsem si nastudovat všechno o Krakovci. Ale moc času jsem na to neměla. A v poslední době jsem nic jiného nedělala, než že jsem šla spát s Janem Husem a probouzela jsem se s Jírou z Roztok.

Znala jste Krakovec?

Neznala. Byla jsem tu až s naším terapeutem v rámci brigádnické činnosti z věznice a něco málo jsme se při práci o hradě dozvěděli, ale předtím jsem tady nikdy nebyla ani jsem o Krakovci neslyšela. Akorát pohádku At' žijí duchové znám, tak jsem potom zjistila, že se natáčela tady. A také pohádka Princ a Večernice.

Co vás na Krakovci nejvíc zaujalo?

Asi ty prostory. Pořád si představuji, jak tenkrát asi lidi žili, kde čerpali zdroje k obživě, v čem chodili. Nebo odkud vlastně pochází jméno Krakovec. Zní to polsky, vesnice vedle je Krakov a Poláci tu byli. Nebo proto, že tu žili krkavci a Jíra z Roztok má krkavce i v erbu. Každopádně Krakovec je náš národní historický šperk.

Jak často tady budete provázet?

Doufám, že hodně často. Zatím to vypadá tak na tři dny v pracovním týdnu. Tady ten čas úplně jinak utíká než ve věznici. Jsem za tento program moc ráda. Jsem vděčná, že věznice vůbec vytvořila podmínky pro takové pracovní místo. Já vím, že je to práce našeho vedoucího a kastelána. Ale navazuje to na další spoustu lidí a byla to pro ně práce navíc. Jsem moc vděčná za to, že tady mohu být. Chápu to jako příležitost začít znovu. Ta možnost zase

mluvit s normálními obyčejnými lidmi a vyprávět jim něco, co i vám samotné se líbí, je k nezaplacení.

Jak dlouhou dobu trestu už máte za sebou?

Přes čtyři roky. A rok a půl do konce. Už jsem byla ve stádiu, že s někým mluvit pro mě byla potíž. Člověk je tam víc utlumený, nerozvíjí se, nezapojuje mozek. Já jsem alespoň hodně četla. Ale i to je málo. Takže jsem tuhle práci sice

chtěla hrozně moc dělat, ale zároveň jsem měla strach, trému začít mluvit, bála jsem se.

Ted' už je to lepší?

Určitě. Je to o mnoho lepší.

Už se vám stalo, že se návštěvníci zeptali na něco, na co jste neznala odpověď?

Zatím ne. Žádný návštěvník mě zatím nepřekvapil, ale vím, že kdyby k tomu

došlo, tak tu mám dva místní zaměstnance, kteří ví o Krakovci snad všechno, a vím, že se mohu zeptat, nebo je na ně odkázat.

Co jste dělala před výkonem trestu?

Podnikala jsem v oborech zlatnictví, zastavárenská činnost, prodej, nákup, zprostředkovatelská činnost. A potom jsem se tou svojí kariérou propracovala až sem.

Už jste tady zažila nějakou větší akci, nebo jste zatím provázela spíš jednotlivce?

Většinou se jedná o rodinu či dvě. Ale už jsem tu větší ruch zažila také, kdy tu byla akce Vozíčkáři na hradě, kdy už jsem provázela i větší skupiny. Ale to jsem tu byla ještě velmi krátce a provázela jsem společně s kolegyní a bylo to také moc fajn.

Nebojíte se okamžiku, kdy vás pustí? Že bude zase všechno jinak?

Já s tím počítám, že bude všechno úplně jinak. Za tu dobu se toho hrozně moc změnilo. Já sama budu muset začít jinak. Tady je nějaký řád a pravidla a s tím já problém nemám. Ale potom venku je to o úplně jiné odpovědnosti. Zařídít si úřady, vozit dcerku na kroužky, domácnost, práce a k tomu je možné, že mi přidělí nějaký dohled. Víte, mě ten Krakovec i v tomhle pomohl. Cítila jsem, že vyjdu ven a budu vyplášená a bezradná. Ale tady, dá se říct, je to taková dobrá příprava na svobodu.

Pracujete tady v civilu, jaký to je pocit najednou se obléknout zase do svého?

Cítím se sebevědomější, a hlavně mám pocit, že to na mně není vidět. Nemůžu říct, že bych se už nestyděla, stud pořád cítuji. A tady ti, kteří vědí, odkud sem jezdím, mě přijali takovou, jaká jsem, a nesmírně si toho vážím.

Jste tady pod dozorem někoho z věznice?

Zatím ano, jsou tady i holky na brigádě, ale od příštího týdne už to tu i papírově budu mít jako pracovní zařazení a budu tu akorát s pokladním a s kastelánem.

Je to věc důvěry, vnímáte to tak?

Určitě. Je to obrovská důvěra a jsem opravdu hrozně šťastná, že jsem tu důvěru zástupce vedoucího OVT získala zrovna já. A jsem si jistá, naprosto jistá, že by mi nestálo nic za to takovou šanci promarnit. Protože tohle se v životě dvakrát nestane.

ODSOUZENÍ VYROBILI MODEL VĚZNICE VŠEHRDY

O šedesátém výročí Věznice Všehrdy v roce 2020 jsme již v Českém vězeňství psali, ale ještě jedna zmínka by neměla zůstat bez povšimnutí. V tomto roce se věznice také dočkala svého modelu, který vyrobili odsouzení ze specializovaného oddílu pro výkon trestu odsouzených s poruchou osobnosti a chování způsobenou užíváním návykových látek.

Jeho výroba nebyla vskutku jednoduchá a trvala dva roky. Model věznice začal vyrábět jeden odsouzený ze specializovaného oddílu zhruba před dvěma roky. Když vyrobil tři objekty, byl soudem podmíněně propuštěn. Poté se o další výrobu modelu pokoušelo několik odsouzených. Protože však práce vyžadovala velkou zručnost a trpělivost, svou práci nedotáhli do konce. Dá se říct, že jejich pokusy nebylo možné v rozpracovaném modelu použít. K posunu došlo až před rokem,

kdy se jeden z odsouzených výroby modelu začal intenzivně věnovat. U díla strávil sedm měsíců a věnoval mu přibližně 800 hodin. Neměl to vůbec jednoduché, v průběhu práce musel často improvizovat. Nejvíce času mu zabrala výroba detailů a oken. Prozatím je model věznice umístěn v terapeutické místnosti, ale brzy se dočká svého stálého místa v administrativní budově věznice tak, aby si ho mohli prohlédnout i návštěvníci, kteří do věznice přicházejí.

PRVNÍ ROČNÍK LITERÁRNÍ SOUTĚŽE ZA BRANOU

V srpnu letošního roku byly vyhlášeny výsledky prvního ročníku literární soutěže pro odsouzené, kterou vyhlásilo občanské sdružení Za branou na téma Moje rodina. Literární příspěvky byly zasílány během června a července 2020 a zaslalo je šedesát odsouzených žen a mužů ze čtrnácti věznic České republiky. Odborná komise, tvořená bývalou ochránkyní veřejných práv Annou Šabatovou, bývalým hlavním kaplanem vězeňské služby Pavlem Kočnarem, psycholožkou Soňou Haluzovou a bývalým ředitelem Věznice Všehrady Pavlem Vagnerem, vybrala 20 nej kvalitnějších příspěvků, které byly zveřejněny na webu a facebooku občanského sdružení. Na konečném pořadí se podílela jak odborná komise, tak zájemci z řad veřejnosti,

kteří příspěvky přečetli na internetu. Třetí místo patří odsouzenému muži z Věznice Oráčov, na druhém místě je odsouzená žena z Věznice Světlá nad Sázavou a místo první patří odsouzenému muži z Věznice Znojmo. Ve své povídce Trojí trest popisuje emotivním způsobem osudy svých nejbližších, na které dopadá jeho pobyt za mřížemi. Cenu veřejnosti získal odsouzený muž z Věznice Rapotice za svoji povídku Zrozen z pekla.

Diplom a tričko přijel do znojemské věznice předat v pátek 18. září 2020 zástupce sdružení Jan Frank. Občanské sdružení Za branou, které je poradnou pro osoby ve výkonu trestu odnětí svobody a jejich rodiny, chce v těchto literárních soutěžích pokračovat i v dalších letech.

STAVBA VÝROBNÍ HALY VE VĚZNICI PLZEŇ

Výrobní hala pro zaměstnávání vězňů v kovovýrobě roste vedle borské věznice. Projekt vznikl na základě dlouholeté spolupráce plzeňské věznice se společností MEA Metal Application, s. r. o. V moderní hale bude mít práci dalších 300 vězňů, kteří se budou podílet na výrobě mřížových roštů včetně povrchové úpravy zinkováním.

Odsouzení tam budou pracovat ve třísměnném provozu. Stavba haly je prvním projektem v České republice, kdy komerční subjekt staví objekt na pozemku státu. Hala bude dokončena v červnu 2021.

VĚZNICE PARDUBICE V RETRO MĚSTEČKU

V polovině září se v Pardubicích v bývalých kasárnách T. G. Masaryka a okolí konalo tradiční setkání bezpečnostních sborů s názvem Retroměstečko. Je to nejen setkání, ale i prezentace ozbrojených složek a spolků a muzeí, historie i současnost, dva dny plné zážitků, zábavy, aktivního programu, her pro celou rodinu, jsou to statické i dynamické ukázky, prezentované ve dvou arénách.

Na akci byla zastoupena i Vězeňská služba České republiky. Statická ukázka poskytla návštěvníkům pohled do cely; mohli si prohlédnout obrněné vozidlo a eskortní autobus, seznámili se s výstrojí a výzbrojí příslušníků operativně eskortní skupiny a vyzkoušeli si ji, viděli nebezpečné a nepovolené věci a předměty, které byly zabaveny odsouzeným, a v neposlední řadě i ukázku výrobků z terapeutického centra.

V sobotu 12. září byly zařazeny i dvě dynamické ukázky. Příslušníci operativně eskortní skupiny z Věznice Pardubice a Věznice Světlá nad Sázavou provedli zákrok proti skupině odsouzených, kteří v ložnici vyvolali nepokoje. Návštěvníci viděli zákroky proti pasivnímu i aktivnímu odporu, kdy útočníci k verbálnímu napadání házeli po příslušnících různými předměty, naskakovali na štítovou řadu, objevila se zbraň, proto proti jednomu z nich byla použita neletální expanzní zbraň Kraken. Ze spontánního potlesku zakročujícím příslušníkům bylo zřejmé, že se ukázky návštěvníkům líbily.

KUCHAŘ OLOMOUCKÉ VĚZNICE ZACHRÁNIL LIDSKÝ ŽIVOT

PRAHA/OLOMOUC 21. července (VS ČR) – Kuchař Vázební věznice Olomouc Jiří Bodínek zachránil v únoru svým rychlým a odborným zásahem život muži, který zkolaboval při sportování v parku. Jiří Bodínek si všiml náhlého kolapsu běžce a neprodleně mu poskytl první pomoc. Nejen že tak odvrátil akutní ohrožení jeho života, ale následně ho kvalifikovanou pomocí stabilizoval až do příjezdu zdravotní záchranné služby.

Jiří Bodínek nastoupil do vázební věznice v roce 2019 na pracovní pozici kuchaře ve vězeňské kuchyni, kde mimo jiné řídí početnou skupinu pracovních zařazených vězňů. Ve zmi-

něný den svou rychlou reakcí a znalostmi první pomoci potvrdil, že může být příkladem všem svým spolupracovníkům.

PREZIDENT POVÝŠIL GENERÁLNÍHO ŘEDITELE VS ČR DO HODNOSTI GENERÁLPORUČÍKA

PRAHA 27. října (VS ČR) – Prezident republiky Miloš Zeman jmenoval u příležitosti státního svátku ČR generálního ředitele Vězeňské služby ČR, vrchního státního radu generál-majora Petra Dohnala do hodnosti generálporučíka.

Petr Dohnal zahájil svoji profesní kariéru ve Vězeňské službě ČR před 29 lety. Za svou dlouholetou služební praxi se vypracoval z řadového příslušníka vězeňské služby přes řadu dalších výkonných i manažerských funkcí na pozici generálního ředitele. Od roku 2012 je na této funkci ustanoven a momentálně je nejdéle sloužícím generálním ředitelem Vězeňské služby ČR od doby jejího vzniku.

Ředitelka Věznice Světlá nad Sázavou, brig. gen. **Monika Myšíčková** říká:

MOJE POVÝŠENÍ JE ŠANCÍ
I PRO DALŠÍ ŽENY VE VĚZEŇSKÉ SLUŽBĚ

Prezident současně jmenoval ředitelku Věznice Světlá nad Sázavou, vrchního radu plukovnici Moniku Myšíčkovou do hodnosti brigádní generálky. Ta se tak stala první generálkou Vězeňské služby ČR.

Paní ředitelko, jak vnímáte svoje povýšení do hodnosti brigádní generálky, například ve vztahu k ostatním ženám ve VS ČR?

Svoje povýšení vnímám nejen jako ocenění svojí práce, ale především

práce mých kolegů. Bez jejich nasazení by Věznice Světlá nad Sázavou svými aktivitami tak nevynikala. To, že jsem byla vybrána jako první žena v bezpečnostním sboru, ukazuje na šanci pro ostatní ženy.

Proč si myslíte, že jste byla povýšena právě vy?

Myslím si, že byla zhodnocena celkově moje práce ve Věznici Světlá nad Sázavou, kde pracuji na různých pozicích již od roku 2000, neméně důležitá byla i moje šestiletá praxe u Policie ČR.

Jaké máte plány do budoucna?

Nejbližšími plány je ve Věznici Světlá nad Sázavou společná snaha dokončit novou ubytovací kapacitu, která nás nyní značně zaměstnává, a dokončit investice, které zvelebují pracovní prostředí všem zaměstnancům. Dále se chceme intenzivně věnovat projektům s tematikou vzdělávání odsouzených, řešení drogové závislosti a péče o dítě. Cílem je vybudovat venkovní hřiště pro děti spojené s návštěvní místnostmi, a to právě pro ty děti, které přichází na návštěvu za svojí maminkou do vězení, a zrekonstruovat další dětský koutek.

KYNOLOGICKÝ PŘEBOR

VE VŠESTRANNÉ KYNOLOGII NA SLOVENSKU

Sbor Vězeňské a justiční stráže Slovenské republiky pořádal v termínu 7. – 11. září 2020 ve školicím středisku Santovka kynologický přebor ve všestranné služební kynologii, kterého se zúčastnili i psovodi a služební psi Vězeňské služby České republiky. Samotná soutěž probíhala ve třech disciplínách (stopa, poslušnost, obrana) a reprezentanti Vězeňské služby ČR z Věznice Stráž pod Ralskem Šárka Nováková se služebním psem Samírem a z Věznice Vinařice Marek Reindl se služebním psem Awaxem obsadili v celkovém pořadí čtvrté a osmé místo. Celkovým vítězem, již potřetí za sebou, se stal Matúš Hovanec se služebním psem Arniem z Věznice Košice. Dílčím úspěchem reprezentantů z vězeňské služby bylo umístění na stupních vítězů (třetí místo v disciplíně stopa (Nováková, Samíro) a druhé místo v disciplíně poslušnost (Reindl, Awax). Celkové třetí místo v soutěži družstev tak podtrhlo kvalitní připravenost psovodů a služebních psů Vězeňské služby České republiky v porovnání s kolegy ze Slovenska.

DALŠÍ TLAPKY V DLANI

Projekt Tlapka v dlani zdárně pokračuje. Další dvě štěňata Caira a Utah, které na jaře čeká škola pro vodící psy, skvěle prospívají a pod vedením vybraných vězňů z tzv. Otevřené věznice se zdárně socializují. V srpnu se byl na štěňata podívat generální ředitel VS ČR Petr Dohnal.

Kromě dovedností svěřených štěňat měl Petr Dohnal jedinečnou možnost zjistit, jak nevidomí chodí se psem či hůlkou. Milan Dvořák ze Školy pro výcvik vodících psů přivezl do věznice dva psy na konci výcviku, se kterými si chůzi také vyzkoušeli odsouzení, kteří socializují štěňata, aby věděli, jak je pro nevidomé pes důležitý.

VZDĚLÁVÁNÍ NEJEN O CIZINCÍCH V ČESKÝCH VĚZNICÍCH

I přes organizační problémy spojené s opatřeními proti covid-19 se podařilo úspěšně nastartovat a rozjet vzdělávání zaměstnanců VS ČR, tedy příslušníků i zaměstnanců, z fondů EU, v rámci operačního programu Zaměstnanost.

Vzdělávací projekt „Zvyšování úrovně připravenosti vězeňského personálu na nové výzvy v národním i evropském kontextu“, který je realizován na Akademii VS ve Stráži pod Ralskem, zahájil svůj první kurz v listopadu 2019 s 20 účastníky, od té doby nabral rychlost a už svezl 124 pasażerů. V rámci tohoto projektu, který bude realizován po dobu tří let, se prezenčně proškolí asi 1 000 zaměstnanců a příslušníků VS ČR.

Podařilo se dokončit kurz Jak školit, jehož čtyři běhy absolvovalo 75 zaměstnanců VS. Byla dokončena i jeho e-learningová verze, která je pro všechny zaměstnance VS přístupná v rámci intranetu. Obsahuje nejen studijní texty, ale i řadu infografických videí provázených mluveným slovem a shrnující video. Zvolená forma značně usnadňuje vnímání i pochopení textu, a to jak absolventům kurzu pro opakování, tak i zcela novým zájemcům o samostudium.

Mezitím byl připraven kurz Komunikace s vězněnými cizinci, tedy s tematikou, která je mimořádně aktuální. Kurz vznikl s výraznou odbornou pomocí Katedry blízkovýchodních studií při Západočeské univerzitě v Plzni a je zaměřený na odlišnosti některých, především mimoevropských etnik zastoupených v našich věznicích ze středoevropské kultury. Díky tomu, že všichni čtyři lektori pro témata: Islám a Blízký východ, Vietnamci, Země subsaharské Afriky a Romové jsou v denním kontaktu se svými cizinci, nejedná se v žádném případě o teoretické přednášky. Často tak dochází během výuky k oboustranné výměně zkušeností.

Po tomto víceméně obecném úvodu do problematiky budou následovat kurzy, které již budou zaměřené na speciální témata jako například pro-

gram zacházení s cizinci, komunikace s cizinci pro zdravotnický personál, specifika při nástupu cizinců do věznic a další.

Všechny kurzy se vyhodnocují. V dotaznících se zjišťují i připomínky a návrhy na zlepšení. Například po prvním běhu kurzu Komunikace s vězněnými cizinci byl odhalen velký zájem o problematiku Vietnamců, a proto byl tento blok prodloužen o jeden půlden, na základě připomínek se změnil den a čas zahájení kurzu a byla zapracována řada dalších drobných návrhů.

Protože nás zajímalo, jaký názor na kurz Komunikace s vězněnými cizinci mají posluchači po týdnu, provedli jsme krátký rozhovor s jednou z posluchaček. O svoje hodnocení kurzu se byla ochotná podělit Renata Bláhová z Věznice Valdice:

Když se ptám na tento kurz, co se vám vybaví jako první?

Vysoká kvalita přednášek. Bylo znát, že lektori danou problematiku nemají pouze načtenou, ale v praxi vyzkoušeli.

Co bylo nejzajímavější?

Pro mě nejzajímavější a nejvíc nových informací přinášející byla přednáška o Subsaharské Africe, kterou vedla Karíma Sadio. O kulturách v této oblasti jsem skoro žádné znalosti neměla. O ostatních mimoevropských kulturách, na které byl kurz zaměřen, jsem výchozí informace měla. Ve věznicích jsme měli odsouzeného z oblasti Subsaharské Afriky, který byl dokonce opatrovancem Sadio, a jeho chování pro nás nebylo vždy zcela čitelné a racionální.

V čem měl kurz pro vás největší přínos?

Já osobně jsem si ujasnila, proč se někteří cizinci dopouštějí trestné činnosti, jaké k tomu mají důvody a hlavně, proč jim nevadí, že jsou následně ve vězení. Například Vietnamci výkon trestu nevnímají jako zásadní omezení v životě, pro ně je důležitější rodina, povinnosti a odpovědnost vůči ní. Oni sami jsou v rámci postavení ve své kultuře nepodstatní. Proto se raději uchýlí k trestné činnosti, než aby rodině přiznali, že nejsou v životě úspěšní a nemohou ji finančně podporovat. Mají prostě úplně jiné vnímání, mentalitu i kulturu.

Využijete poznatky z kurzu v praxi?

Tento kurz je, podle mého názoru, vhodnější spíš pro zodpovězení otázek a utřídění myšlenek. Byl to takový všeobecný přehled, na kterém mohu dále stavět. Předpokládám, že navazující specializovaný workshop už bude zaměřený více na praxi.

Jak hodnotíte výběr lektorů?

Perfektní. Věděli, o čem mluví. Dokázali odpovídat na naše otázky a pro lepší názornost uvádět příklady z jejich vlastní praxe.

Další kurzy jsou připraveny ke startu, jakmile to zastavený provoz umožní. I jejich lektori díky svým zkušenostem a přehledu slibují setkání, která budou nejen zajímavá, ale především i přínosná a inspirativní pro vlastní práci.

ÚSPĚCH AMATÉRSKÉHO KYNOLOGA Z VS ČR NA MISTROVSTVÍ REPUBLIKY

Druhé místo v Mistrovství České republiky ve všestranné sportovní kynologii a titul vicemistra ČR získal v září příslušník VS ČR Michal Kratochvíl se svým sedmiletým německým ovčákem Forestem Srdce perly Bohemie. Soutěž pořádala Základní kynologická organizace Kutná Hora podle národního zkušebního řádu kategorie ZVV3, což je nejvyšší stupeň vycvičenosti v ČR.

Mistrovství se zúčastnilo 30 závodníků z celé České republiky. Závod se skládal ze tří disciplín, kterými jsou pachové práce, poslušnost a obrana. I přes náročné podmínky se Michalu Kratochvílovi a psu Forestovi podařilo vybojovat druhé místo a stát se vicemistrem republiky s celkovými 277 body, za což byl Forestovi udělen titul res. CACT (rezervní čekatelství národního šampionátu práce). Tento titul byl Forestovi udělen již podruhé. Poprvé byl tímto titulem oceněn v roce 2018, kdy na Mistrovství ČR ZVV3 CACT obsadil třetí místo s 273 body.

Na letošním mistrovství zabodovala tato dvojice hned dvakrát, neboť

vybojovala také pohár za nejlepší poslušnost celého závodu. Z maximálních možných 100 bodů obdrželi 96 bodů. Úspěch této dvojice je o to větší,

neboť Michal Kratochvíl není zařazen na služebním místě psůvoda. Se svým psem Forestem se věnuje sportovní kynologii v době osobního volna.

NOVÁ STŘELNICE VE VĚZNICI STRÁŽ POD RALSKEM

Ve Věznici Stráž pod Ralskem byla na podzim letošního roku dokončena výstavba střelnice. Věznice tím získala novou a zároveň v současné době nejmodernější střelnici ve Vězeňské službě ČR. Nová střelnice nahradila původní nekrytou střelnici z roku 1982. Původní střelnice byla zastaralá a nevyhovovala současným podmínkám výcviku příslušníků vězeňské služby.

První kroky k zahájení výstavby byly započaty v roce 2016, přičemž samotná výstavba trvala zhruba rok. Bez zajímavosti není také porovnání nákladů na výstavbu. Zatímco v roce 1982 činily náklady na otevření střelnice 100 tisíc tehdejších československých korun, náklady na výstavbu současné věznice se vyšplhaly do výše 21 mil. Kč. Finanční prostředky na výstavbu obdržela věznice od Ministerstva spravedlnosti ČR.

Nová střelnice je postavena jako střelecký tunel, je tedy plně krytá a nemůže tak dojít k tomu, že by střela opusťla vyhrazený prostor, jako se to může stát na nekrytých střelnicích. Střelnice je rozdělena je na dva střelecké úseky, přičemž oba mají pohyblivou palebnou čáru. V prvním úseku je šest palebných stanovišť a je zde možná střelba na vzdálenost 25 m, ve druhém úseku jsou dvě palebná stanoviště a je zde možné střilet až na vzdálenost 50 m. Střelba je zde možná veškerými zbraněmi a municí, kterou v současné době

vězeňská služba využívá. Střelnice tak může sloužit jak ke standardní střelecké výuce, tak pro zdokonalovací střel-

by zásahových jednotek a eskortních skupin. Zároveň bude na střelnici probíhat výuka frekventantů Akademie Vězeňské služby ČR.

Součástí nové střelnice je moderní učebna, kancelář správce střelnice a sociální zázemí. Významným bonusem pro zkvalitnění výcviku je také možný celoroční provoz za každého počasí. Každé palebné stanoviště je navíc snímáno kamerovým systémem, který umožňuje zpětné vyhodnocení pohybu střelce na stanovišti a odhalení případných nedostatků při samotné střelbě.

Nová střelnice tak přispěje ke zkvalitnění střeleckého výcviku příslušníků věznice a frekventantů Akademie Vězeňské služby ČR, zároveň však významnou měrou zvyšuje bezpečnost střelb.

NOVÁ UBYTOVNA PRO ODSOUZENÉ ŽENY

Poklepáním na základní kámen byla v srpnu ve Věznici Světlá nad Sázavou slavnostně zahájena výstavba nové ubytovny pro odsouzené ženy. Ta bude splňovat požadavky evropských pravidel vězeňství a z hlediska zabezpečení ji vybavíme nejmodernějšími technologiemi. Kapacitu věznice navýší o 192 míst.

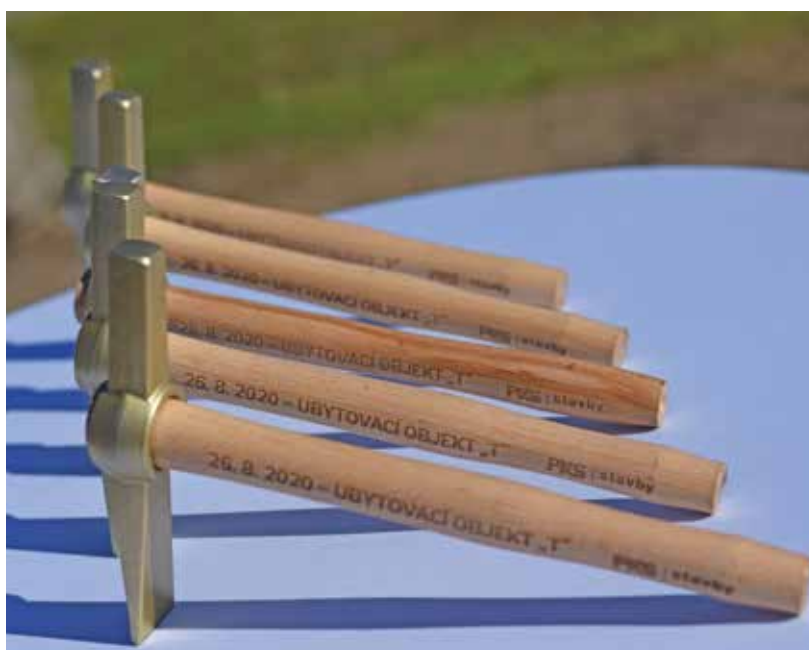

„Ve věznici ve Světlé nad Sázavou budujeme zcela autonomní objekt s vlastním logistickým zázemím, zdravotnickým střediskem, návštěvní místností a ubytovacími prostory po dvou nebo čtyřech osobách. Modernizace a stavba budov v tomto charakteru představuje trend, kterým se chceme v českém vězeňství ubírat,“ uvedl během slavnostního zahájení stavby generální ředitel vězeňské služby Petr Dohnal.

Se stavbou ubytovny se začalo v polovině roku 2020. Nová ubytovna, která je koncipována na kapacitu 192 míst, bude splňovat požadavky evropských pravidel vězeňství. Součástí nové ubytovny budou terapeutické místnosti, které budou sloužit mimo jiné i pro léčbu různých typů poruch chování a závislostí. „Nové prostory umožní mnohem lépe s odsouzenými ženami

pracovat a připravit je na další život,“ konstatovala ředitelka světelské věznice Monika Myšičková. K tomu navíc bude dopomáhat i další objekt, který se vybuduje v těsném sousedství nové ubytovny. Sloužit bude pro návštěvy s dětmi. Ten bude přizpůsoben tak, aby jeho prostory působily jako domácí prostředí a pomáhaly tak rozvoji vztahů mezi dítětem a odsouzenou matkou. „Děti žádnou trestnou činnost nespáchaly, za nic nemohou a my se jim snažíme pobyt zde maximálně zpříjemnit,“ doplnila ředitelka věznice.

Ubytovna ve Světlé nad Sázavou představuje v současné době jedinou výstavbu zcela nového ubytovacího objektu v rámci stávajících věznic. Samotná stavba potrvá 540 dnů a náklady jsou vyčísleny na téměř 170 milionů korun českých.

VÝZNAM SPOLUPRÁCE PŘI ODHALOVÁNÍ DROGOVÉ KRIMINALITY ODSOUZENÝCH OSOB

Příznivá čísla statistik kriminality právem vyvolávají zvyšující pocit bezpečí občanů. Ke dni 31. prosince 2019 byl, dle statistik Policie České republiky, celkový počet evidovaných trestných činů 199 221. Jedná se o dlouhodobý setrvalý pokles evidované trestné činnosti, kdy například v roce 2014 byl celkový počet trestných činů 247 628.

Stranou zájmu kriminologů a běžně sledovaných statistických ukazatelů neprávem stojí trestná činnost osob ve výkonu vazby, trestu odnětí svobody a zabezpečovací detence. Jako nejsnazší vysvětlení se nabízí obecný předpoklad, že v těchto institucích k páchání trestné činnosti nedochází, a proto není třeba věnovat tomuto druhu kriminality zvýšenou pozornost. Statistické ukazatele však ukazují zvyšující se trend páchání trestné činnosti ve věznicích ČR. Dle Statistické ročenky Vězeňské služby České republiky za rok 2019 dochází od roku 2014 každoročně k výraznému nárůstu počtu prověřovaných případů. Jestliže v roce 2014 bylo zahájeno 240 prověřování proti 283 vězněným osobám, tak v roce 2019 bylo zahájeno 1 513 prověřování proti 1736 vězněným osobám. Úkony trestního řízení byly nejčastěji zahájeny pro trestný čin maření výkonu úředního rozhodnutí a vykázání dle § 337 odst. 1 písmeno g) zákona č. 40/2009 Sb. trestního zákoníku (dále tr. z.) a pro trestný čin nedovolená výroba a jiné nakládání s omamnými a psychotropními látkami a s jedy dle § 283 odst. 1 tr. z.

S ohledem na statistické ukazatele nelze opomenout skutečnost, že kriminalita vězněných osob je vysoce latentní, a tedy faktické počty trestné činnosti budou s největší mírou pravděpodobnosti mnohem vyšší. Právě drogová kriminalita má, jako jedna z mála kriminálních odvětví, vzestupnou tendenci. Dle výroční zprávy Národní protidrogové centrály bylo v České republice za rok 2019 evidováno 4 651 drogových trestných činů.

K odhalování trestné činnosti je prioritně určena Policie České republiky jako policejní orgán s generální působností, v případě odhalování drogové trestné činnosti zejména Služba kriminální policie a vyšetřování (SKPV). Policejní orgán se při prověřování této formy drogové kriminality potýká se specifiky vězeňského prostředí.

Z pohledu možného operativního rozpracování drogové trestné činnosti lze prostředí výkonu trestu odnětí svobody definovat několika významnými faktory, které se negativně promítají do efektivnosti a rychlosti odhalení této kriminality. Mezi tyto negativní faktory lze zařadit uzavřenost prostředí výkonu trestu, soustředění osob s kriminální minulostí, dostatečný časový fond vězněných osob k organizování trestné činnosti, dokonalou znalost prostředí a časového rozvržení režimu. Policejní orgán před zahájením prověřování trestné činnosti ve výkonu trestu odnětí svobody musí všechny výše uvedené faktory zohlednit a je třeba připustit, že uvedené může být jistým odrazujícím prvkem a motivačním faktorem k přenesení aktivity policejního orgánu na jinou trestnou činnost.

Významným charakteristickým rysem drogové kriminality vězněných osob je také vysoká personální náročnost. Na obstarání, přenesení a distribuci omamných a psychotropních látek do střežených prostor věznice se ve většině případů podílí více osob, a to jak z řad odsouzených, tak civilních. Rozmanitost distribučních kanálů

a často až překvapivá kreativita organizátorů této trestné činnosti vyžaduje aktivní spolupráci širokého okruhu dalších osob jak vně, tak uvnitř věznice. Na tomto místě autor považuje za nutné uvést, že během jeho profesního působení u PČR nebyla v žádné z prověřovaných drogových kauz, na nichž se aktivně podílel, zjištěna přímá účast příslušníka Vězeňské služby ČR. Obecně zažitou představu (v rámci přednáškové činnosti se jedná o velmi častý dotaz posluchačů), že drogy nelze do věznice dostat bez pomoci příslušníků vězeňské služby, lze metodou rozboru jednotlivých trestních případů jednoznačně vyvrátit.

Policejní orgán, pokud chce efektivně rozkrývat drogovou trestnou činnost vězněných osob, se neobejde bez přímé a aktivní pomoci Vězeňské služby ČR. Nejblížejším partnerem pro policisty SKPV je většinou pověřený orgán Vězeňské služby ČR, kterému zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád) v § 12 odst. 2 písm. c), přiznává postavení policejního orgánu s věcně a místně vymezenou působností. Způsoby získávání prvotních informací a poznatků z vězeňského prostředí se výrazně liší od běžného kriminálního prostředí a významnou úlohu v procesu získávání poznatků k trestné činnosti zde mohou sehrát právě příslušníci Vězeňské služby ČR.

Osobní a místní znalost prostředí a jeho nepsaných zvyklostí umožňuje příslušníkům získávat informace a poznatky k trestné činnosti vězněných osob mnohem snadněji než

policistům SKPV, kteří jsou většinou odkázáni na účelová trestní oznámení a stížnosti odsouzených. Významnou výhodou je skutečnost, že příslušníci VS ČR jsou na základě profesních zkušeností a znalosti prostředí schopni objektivně vyhodnotit důvěryhodnost získaného poznatku a jeho využitelnost pro případné operativní rozpracování.

Přestože pověřené orgány VS ČR disponují možností užití podpůrných operativně pátracích prostředků zabezpečovací techniky a zvláštních finančních prostředků, jejichž podmínky používání stanoví zákon č. 555/1992 Sb., o Vězeňské a justiční stráží České republiky v § 16, mantinely stanovené uvedeným ustanovením nejsou příliš široké a pro efektivní odhalování většinou sofistikované drogové kriminality nejsou dostačující. Oprávnění pověřeného orgánu je proto vhodné doplňovat činností policejního orgánu využívajícího podpůrných operativně pátracích prostředků dle zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, jakož i technických prostředků, souboru zkušeností a personálních možností při užití operativně pátracích prostředků dle trestního řádu.

Právě úzká spolupráce pověřeného orgánu VS ČR a příslušníků SKPV je základem pro možné efektivní odhalení trestné činnosti páchané v prostorách věznice, kdy cílem spolupráce by nemělo být pouze odhalení pachatelů z řad odsouzených osob, ale i dalších osob, které se na této trestné činnosti úmyslně podílejí. Autor příspěvku se podílel na rozsáhlých realizacích drogové trestné činnosti ve Věznici Příbram. Od roku 2017 bylo ve spolupráci s VS ČR Příbram operativně rozpracováno, realizováno a následně pravomocně odsouzeno několik významných případů distribuce omamných a psychotropních látek. Na základě takto získaných zkušeností lze jednoznačně konstatovat, že pouze úzká spolupráce PČR a VS ČR umožní efektivní odhalování této trestné činnosti, vyznačující se vysokou mírou kreativity a územní rozsáhlosti.

Autor:

por. Mgr. Milan Kocík, MBA
Policie České republiky
Územní odbor Příbram
Oddělení obecné kriminality

PREZIDENT REPUBLIKY VYZNAMENAL PETRA LANGA MEDAILÍ ZA HRDINSTVÍ

PRAHA 28. října (VS ČR) – Prezident republiky Miloš Zeman vyznamenal u příležitosti státního svátku příslušníka Vězeňské služby ČR Petra Langa medailí Za hrdinství in memoriam. Petr Lang z Věznice Heřmanice zemřel loni v prosinci na následky zranění při útoku střelce v ostravské fakultní nemocnici. Při útoku bránil vlastním tělem svou dceru, kterou tak zachránil. Spolu s ním zahynul toho dne ještě další příslušník vězeňské služby Petr Šorm z Vázební věznice Ostrava. Aktivní střelec zabil loni 10. prosince v čekárně traumatologie sedm lidí. Týž den později spáchal sebevraždu.

PRVNÍ DÁMA VĚZEŇSKÉ SLUŽBY ČR

Když se během první půle tohoto roku rozhodla odejít Jindřiška Kvačková do důchodu, málokdo tomu věřil. Vždyť na postu hlavní asistentky generálního ředitele (přesněji řečeno generálních ředitelů) strávila více než 30 let, a to není všechno! Ale pěkně popořádku, neboť celkem 43 let je úctyhodná doba. A přitom svou vizáží i postavou zůstala po celou dobu konstantní, neměnnou, elegantní a hezkou ženou, kterou jako by ostřelovaná pozice vedle generálních ředitelů nikterak nepoznamenala ani psychicky, ani fyzicky, spíše naopak.

Jindřiška Kvačková

se narodila 7. 1. 1957 v Praze a základní průpravu na pozici sekretářky získala studiem na Střední ekonomické škole Resslova v Praze a dál prošla řadou kurzů v rámci služební přípravy a celoživotního vzdělávání. Svou odbornou úroveň pak završila studiem v Brně na Institutu mezioborových studií, specializace v pedagogice, obor sociální pedagogika a dosáhla vysokoškolského titulu bakalář.

K vězeňské službě (Sboru nápravné výchovy) nastoupila Jindřiška Kvačková hned po maturitě 15. července 1976 tehdy ještě do služebního poměru (jinak to ani nešlo) jako sekretářka odboru výroby na generálním ředitelství. A pak už postupovala po příčlích kariérního služebního žebříku výš a výš: roku 1987 se stala sekretářkou sekretariátu generálního ředitele a roku 1995 sekretářkou generálního ředitele, a to už v pracovním poměru. V souvislosti s řadou změn v organizačním řádu Vězeňské služby ČR pak působila od roku 2001 jako správní rada VS ČR, pak se stala v roce 2004 vedoucí referátu sekretariátu generálního ředitele a konečně v roce 2008 vedoucí organizačního oddělení sekretariátu generálního ředitele, jenž se změnil v roce 2010 na kancelář generálního ředitele. To je jen suchý výčet toho, co obvykle obsahuje profesní curriculum vitae. Patří k němu snad ještě informace, že rok po nástupu ke Sboru nápravné výchovy se vdala, má jednu dceru a jednu vnučku.

Jak to všechno přežila

Jaká ale je osobnostně paní Jindřiška, která strávila na postu vrchní asistentky desítky let, jinak? Jak to, že přežila všechny generální ředitele, jimž sloužila a s nimiž to nebylo vždy lehké? Když jsem se jí občas zeptal, kolik vlastně těch generálů pochovala, odpověděla vždy s úsměvem, že ani

neví. Když jsem Jindřišku Kvačkovou těsně před jejím odchodem ze služby zpovídal, jak se pod jednotlivými generály sloužilo, neřekla ani slůvko hany na nikoho z nich. Ani na prvního, Jaroslava Konečného, o němž pouze prohlásila, že byl poněkud zvláštní, ale zase rád pohostil a hostům se věnoval. Mirko Huleja zase v nepřehledné době po roce 1989 se snažil situaci v našem vězeňství uklidnit a byl rozvášněný, a tak to šlo dál a vždy viděla jenom pozitivní prvky u všech ostatních generálů. A ti si jí naopak vážili a důvěřovali jí. Protože největší ctností asistentky je její mlčenlivost, a tu Jindřiška úzkostně dodržovala. Navíc měla široké a zpracované kontakty na ministerstvu spravedlnosti se svými kolegyněmi, které dokázaly po domluvě v danou chvíli rychle vyřídit více problémů a úkolů, než by to šlo služebním postupem. Nikdy nedala najevo své zásluhy i co stihla přes den udělat a nikdy si neřekla o zadostiučinění.

V českém vězeňství by se jistě našlo

více žen, jež bychom mohli označit za první dámu. V první řadě by to mohla být Kamila Meclová, Radka Hüttnerová, Zuzana Kalivodová, Jana Fořtová, současné mladé ředitelky věznic a řada dalších, nicméně za první dámu, Dámu s velkým D, stále považuji Jindřišku Kvačkovou. Dámu s velkým rozhledem, zkušenostmi, jednáním a vytříbeným chováním, noblesou, elegancí, zkrátka vysokou úroveň a profesionalitou.

Všechno nejlepší!

Dalo by se psát a vyzdvihovat zásluhy této mimořádné ženy ještě hodně a všichni, kdož ji znají, mně snad dají za pravdu. Jindřiška Kvačková spolu s dalšími asistentkami na generálním ředitelství držely pospolu, neopomněly povinnost kolegům na sekretariátě pracujícím a potěšit je dárkem nebo naopak samy uměly ostatní pohostit, když měly narozeniny. Také v tom zanechala po sobě Jindřiška Kvačková nesmazatelnou stopu a předala příklad ostatním. A ještě něco uměla: Když jsem často pod nápojem některých kolegů či návštěv neměl chvilku si ani skočit na oběd či plnit alespoň provozní úkoly, požádal jsem Jindřišku o pomoc slovy: „Jindřiško, vylijfuj ho.“ Kromě generálního ředitele je Jindřiška slušně, ale důrazně vypoklonkovala. Tím mně ušetřila několik let života. I to patří k umění a kompetencím asistentek.

A tak si myslím, že do síně slávy nemusí být uváděni pouze bývalí zasloužilí ředitelé věznic či jiní významní pracovníci. Domnívám se, že čas nazrál i pro Jindřišku Kvačkovou, která pro české vězeňství vykonala během 43 let služby tolik dobrého. Sice se o tom nepíše v penitenciárních análech, ale zůstává to ve vědomí všech nás, kteří ji známe!

NOVÁ DOHODA O SPOLUPRÁCI SE ZVJS SLOVENSKA

PRAHA 7. srpna (VS ČR) – Generální ředitel Vězeňské služby ČR Petr Dohnal navštívil ve dnech 5. až 6. srpna Slovensko. Cílem této krátké pracovní návštěvy bylo podepsání nové Dohody o spolupráci mezi Vězeňskou službou České republiky a slovenským Sboem vězeňské a justiční stráže a dále výměna informací a zkušeností v souvislosti s opatřeními, která vězeňské služby napříč Evropou přijaly v souvislosti s pandemií covid-19.

Vězeňské služby obou zemí dlouhodobě udržují velmi intenzivní kontakty. To dokládá také skutečnost, že téměř každá slovenská věznice má v České republice svého partnera. Nová dohoda o spolupráci upravuje formu a podmínky společných aktivit, mezi které patří vzájemná účast na odborných setkáních – seminářích či konferencích, výměnné stáže, bilaterální spolupráce jednotlivých věznic či možnost využití rekreačních zařízení. Platnost stávající dohody vypršela v červnu letošního roku. Součástí programu byla také návštěva Vazební věznice Bratislava, která v nedávné době prošla velmi rozsáhlou rekonstrukcí. Kromě prohlídky rekonstruovaných prostor, vybavení a zabezpečení věznice se generální ředitel zajímal především o realizaci praktických opatření přijatých k zabránění šíření nákazy.

ENGLISH CORNER – IX

Covid-19 Pandemic and its impact on prisons

As a result of the COVID-19 outbreak, national prison administrations are under pressure to limit the impact of the virus on the prison environment. The measures include for example temporary suspension of all family visits which are replaced by videoconferencing. Professional training has also been negatively influenced. EU Member States, which face high rates of prison overcrowding, attempt to reduce the occupancy rate; and the measures include early release, postponement and suspension of sentences; increased use of non-custodial measures; capacity increase; or increased use of single person cells. Some EU Member States have also postponed all transfers of prisoners under Council Framework Decision 2008/909/JHA of 27 November 2008.

The Prison Service of the Czech Republic cooperates with the prison services of Slovakia, Poland, Hungary, Romania, Lower Saxony, Lithuania and Latvia.

In its Covid-19 Collection, Euro Pris presents data on some of our partner prison systems. On 29 October 2020, Slovakia reports 92 infected prisoners (total number of prisoners is over 10 600) and 131 infected staff members; Poland 25 infected prisoners (out of about 72 000 prisoners) and 567 infected staff members; Lithuania 2 prisoners (out of over 6 000) and 14 infected staff members; Latvia with over 3 500 prisoners has no infected persons. The updated and more detail information will be available in the Council of Europe report SPACE.

Vocabulary

Pandemic	pandemie
Outbreak	propuknutí
Impact (on)	dopad (na)
Suspension (of family visits/of sentences)	dočasné přerušení
Early release	předčasné propuštění
Non-custodial measures	alternativní tresty

VĚZNICE SVĚTLÁ NAD SÁZAVOU

Věznice Světlá nad Sázavou je jedinou ryze ženskou věznicí v České republice. Nachází se na Českomoravské vrchovině v severozápadní části sklářského města Světlá nad Sázavou, které leží téměř v geografickém středu České republiky.

VZNIK VĚZNICE

Komplex budov, ve kterém se věznice nachází, byl postaven v roce 1987. Až do roku 1999 fungoval jako škola v přírodě Školského úřadu Teplice. Následně měl areál připadnout pod ministerstvo vnitra, které zde chtělo zřídit uprchlický tábor. To však vyvolalo vlnu nevole u vedení města i místního obyvatelstva. Město uspořádalo anketu a více jak polovina lidí se vyjádřila proti uprchlickému zařízení. O areál pak projevil zájem ministerstvo spravedlnosti. Tehdejší ministr spravedlnosti Otakar Motejl a generální ředitelka Vězeňské služby České republiky Kamila Mecllová se sešli s místními obyvateli a představili jim záměr přebudovat školu v přírodě na moderní vězeňské zařízení pro výkon trestu odnětí svobody žen. Tento záměr se již setkal s ohlasem. Pro město a jeho spádové oblasti navíc představoval další možnost pracovního uplatnění pro obyvatele. Zájem byl takový, že vězeňská služba obdržela několik stovek žádostí o zaměstnání. Na počátku roku 2000 byl komplex budov převeden do užívání Vězeň-

ské služby České republiky a dnem 1. března 2000 byla Věznice Světlá nad Sázavou zřízena. Ještě v průběhu roku 2000 prošlo několik budov částečnou rekonstrukcí a 6. listopadu 2000 byly ve věznici ubytovány první odsouzené ženy vykonávající trest v kategorii věznic s dozorem. Tehdy jich z Věznice Pardubice přijelo 35. Další skupina o stejném počtu dorazila o dva dny později. Původně se mělo jednat o věznici s kapacitou pro zhruba 520 odsouzených žen a s 200 zaměstnanci.

ZE ŠKOLY NA VĚZNICI

Rozsáhlá a zásadní přestavba objektu bývalé školy v přírodě na vězeňské zařízení pro ženy začala v roce 2000 a trvala až do roku 2006. Největší změnou prošel areál v letech 2003 až 2004. Harmonogram v tomto období zahrnoval 32 dílčích staveb, změny vnitřní dispozice stávajících objektů, jejich opravu i zateplení, vybudování nových objektů i střešních nástaveb a postavení ohradní zdi a zakázaného pásma. Veškeré práce probíhaly za běžného

provozu věznice. Poslední objekt byl do užívání předán v červnu 2004. Přestavba trvala celkem 446 dnů a celkové náklady dosáhly částky téměř 210 milionů korun.

Od stavebních prací bylo vzhledem k rozsáhlosti a technické náročnosti odděleno vytvoření zabezpečovacího systému. Jeho zprovoznění trvalo od září 2005 do srpna 2006. Zabezpečovací systém ve Věznici Světlá nad Sázavou disponuje více než 2 000 koncovými prvky včetně kamer a elektronickým, dálkově ovládaným uzamykáním dveří. Areál je protkнут více než 250 kilometry kabelových vedení.

Poslední větší rekonstrukcí prošla věznice v letech 2011 až 2012. Tehdy byly, z důvodu nedostatečné kapacity pro odsouzené ženy ve vězeňských zařízeních, přebudovány půdní nástavby na ubytovací prostory.

Od té doby se pak ve věznici provádějí dílčí rekonstrukce. U odsouzených žen byly rekonstruovány výstupní oddíly, oddělení s ostrahou s nízkým stupněm zabezpečení a specializovaný oddíl pro matky s dětmi, který rekonstrukci dostal k 15. výročí svého založení, či dětské koutky v návštěvních místnostech. V posledních letech prošly renovací všechny kanceláře zaměstnanců věznice, starý nábytek byl vyměněn za nový, v některých místnostech byla zřízena klimatizace. Nového, modernějšího vzhledu se dočkaly rovněž jídelna pro zaměstnance a zasedací místnost.

VĚZNICE DNES

V kontextu aktuální zákonné úpravy je Věznice Světlá nad Sázavou zařazena do kategorie věznic s ostrahou. Trest zde vykonávají odsouzené ženy v odděleních s ostrahou s nízkým, středním i vysokým stupněm zabezpečení a v oddělení se zvýšenou ostrahou. Dále je zde zřízeno oddělení pro výkon trestního opatření odnětí svobody pro odsouzené ženy a oddíl pro obviněné matky nezletilých dětí do jednoho roku věku dítěte.

Kromě toho věznice zajišťuje výkon trestu odnětí svobody specifickým skupinám odsouzených, které vyžadují zvláštní přístup. Jedná se o tři specializované oddíly, kdy první je určen pro výkon trestu matek nezletilých dětí od jednoho do tří let věku dítěte v oddělení s ostrahou s nízkým, středním i vysokým stupněm zabezpečení, dru-

hý pro výkon trestu matek nezletilých dětí do jednoho roku věku dítěte v oddělení s ostrahou s vysokým stupněm zabezpečení a v oddělení se zvýšenou ostrahou a třetí pro výkon trestu trvale pracovní nezařaditelných odsouzených žen v oddělení s ostrahou s nízkým, středním i vysokým stupněm zabezpečení a v oddělení se zvýšenou ostrahou.

Kapacita věznice činí celkem 763 míst, kdy 761 míst je určeno pro výkon trestu odnětí svobody a dvě místa pro výkon vazby. Nejvyššího počtu odsouzených žen dosáhla věznice dne 28. dubna 2017, kdy zde trest odnětí svobody kmenově vykonávalo 974 žen při kapacitě 763 míst.

K nejvyššímu poklesu v počtu odsouzených žen pak došlo po prezidentské amnestii v roce 2013. Ze 760 bylo propuštěno 334 odsouzených žen. Stejný počet žen ve výkonu trestu jako před amnestií měla věznice opětovaně na konci roku 2015.

ZAMĚSTNÁVÁNÍ ODSOUZENÝCH ŽEN

Převážná část odsouzených žen z Věznice Světlá nad Sázavou pracuje u podnikatelských subjektů, které působí v různých odvětvích – v potravinářském, automobilovém a oděvním průmyslu, v logistice, kartonážní výrobě, kovovýrobě a callcentru. Denně brány věznice opouští za účelem zaměstnání více než 300 odsouzených žen. Dalších zhruba 60 je pak zaměstnáno ve věznici v tzv. vnitřní režii, kde vykonávají pomocné práce v kuchyni, skladu a při údržbě objektu věznice, a 30 na pracovištích podnikatelských subjektů s pobočkou uvnitř věznice. Specifikem Věznice Světlá nad Sázavou je hala Levimo – unikátní projekt, který propojil zájmy věznice a podnikatelského subjektu, firmy Lion Products, se kterou věznice spolupracuje v oblasti zaměstnávání odsouzených žen již od roku 2002. Hala Levimo představuje v České republice vůbec

první vnější střežené pracoviště postavené soukromým investorem na soukromém pozemku s bezpečnostními prvky dle potřeby věznice, které je určené výhradně pro zaměstnávání

odsouzených. S věznicí je propojena koridorem a je střežena příslušníky strážní i dozorcí služby a vybavena bezpečnostním systémem. Mohou v ní být zaměstnány i ty odsouzené ženy,

které věznice nemohla, před jejím zprovozněním v červnu 2016, na vnější pracoviště z důvodu bezpečnostních kritérií zařadit. Ve dvou směnách v ní pracuje na 200 odsouzených žen, které kompletují čokoládové bonboniéry.

VZDĚLÁVÁNÍ ODSOUZENÝCH ŽEN

Vzdělávání odsouzených žen od roku 2001 zajišťuje školské vzdělávací středisko, které od roku 2008 funguje jako externí pracoviště Středního odborného učiliště Vězeňské služby České republiky.

Světelské školské vzdělávací středisko je jediné, ve kterém se mohou vzdělávat odsouzené ženy. V současné době si mohou zvolit některou z následujících vzdělávacích aktivit:

učební obor Šití prádla

(výuka 28 hodin týdně),

učební obor Provozní služby

(výuka 28 hodin týdně),

kurz Doplnění základního vzdělání

(výuka 21 hodin týdně),

Graf 1: Vývoj procenta zaměstnanosti a počtu odsouzených žen v letech 2010-2019

kurz Základy obsluhy počítače

(2 hodiny týdně),

kurz Český jazyk pro cizince

(2 hodiny týdně),

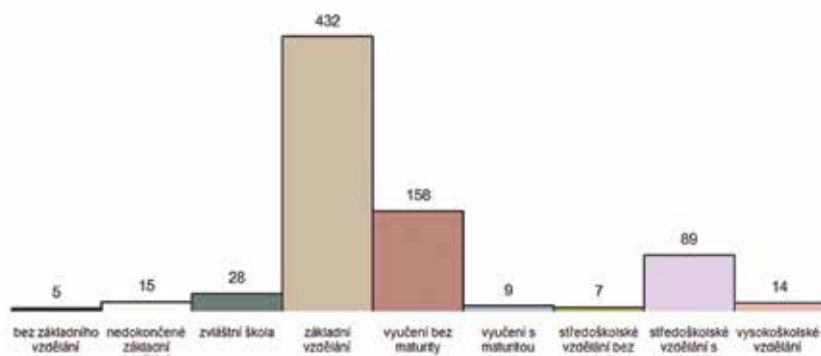
kurz Základy keramiky

(6 hodin týdně).

Z učebních oborů převažuje mírně zájem o provozní služby, který obsahuje větší škálu studovaných předmětů (šití, vaření, úklid) a znamená tak větší možnost uplatnění na trhu práce. Celkově dosud učební obory absolvovalo 117 odsouzených žen, první odsouzené ženy zkoušky skládaly v červnu 2011. Od září 2017 využívají ve školském vzdělávacím středisku k výuce metodu Feuersteinova instrumentálního obohacování, která rozvíjí myšlení a cíleně ovlivňuje impulzivní chování.

Graf 2: Počty odsouzených žen ve Věznici Světlá nad Sázavou dle dosaženého vzdělání k 10. listopadu 2020

Kromě školského vzdělávacího střediska se věznice soustředí na vzdělávání žen formou rekvalifikací. Posledním byl rekvalifikační kurz kadeřnice, který byl realizován v rámci memoranda mezi Vězeňskou službou České republiky a úřady práce o zvyšování kvalifikace odsouzených osob. Podílel se na něm Krajský úřad Kraje Vysočina, který zajistil potřebné vybavení, a OA, VOŠZ a SZŠ, SOŠS Jihlava, která, spolu s externím kadeřnictvím, zajišťovala praktickou výuku. S uvedenou jihlavskou školou věznice spolupracuje při vzdělávání odsouzených žen již 10 let. Vždy se však jednalo o gastronomické zaměření; kadeřnictvím tak došlo k rozšíření nabídky o nový obor. Do budoucna věznice uvažuje o dalších rekvalifikačních kurzech. Jedná se například o aranžérství květin či zahradnictví. Důležitým kritériem je především vztah studovaného oboru k ženám.

VÝKON VAZBY A VÝKON TRESTU ODNĚTÍ SVOBODY MATEK NEZLETILÝCH DĚTÍ

Od října 2002 funguje ve světlešské věznici specializovaný oddíl pro výkon trestu odnětí svobody matek nezletilých dětí. Doposud se jedná o jediný svého druhu v České republice. Inspirace k zřízení tohoto oddílu vzešla ze zahraničí z Německa a po prvotním šoku, který na veřejnosti vyvolal pobyt dítěte ve vězení, se oddíl úspěšně rozeběhl. Oddíl je zcela přizpůsoben dětem. Maminky s dětmi mají každá svůj vlastní pokoj, na zemi jsou plovoucí podlahy a koberce, stěny jsou barevně vymalované, nechybí dětské obrázky, hračky, didaktické pomůcky, venku pískoviště a prolézačky. Na první pohled spíše připomíná mateřskou školku.

Podmínky pro zařazení na oddíl jsou přísné a hodně žen je nesplní. Pravdě-

podobně i proto nebyl oddíl doposud nikdy plně obsazen. Překážkou často bývá stanovená délka trestu, kdy se dbá na to, aby maminka s dítětem odcházela do běžného života společně a nebyly přerušeny navázané citové vazby. Některé ženy však bohužel odradí i celodenní a každodenní péče o dítě.

To, že oddíl funguje, dokazuje nejvíce míra recidivy. Ta dosahuje 15 %. Díky tomu, že matky mají u sebe svoje dítě, se mění jejich hodnotový žebříček. K tomu výrazně přispívá i cílený program, který je nastaven tak, aby docházelo k všestrannému rozvoji osobností dětí, a umožňuje intenzivní péči o dítě a zachování mateřských pout. Jeho součástí jsou i volnočasové aktivity, mimo jiné za dětmi chodí Mikuláš či pro ně věznice pořádá dětský den, karneval a různé výlety.

Oddíl má kapacitu pro 15 matek a 20 dětí ve věku jeden až tři roky. Zařazeny na něj mohou být ženy na základě vlastní žádosti, kterou, spolu se splněním podmínek, posuzuje komise v čele s ředitelkou věznice. V současné době je na oddílu deset matek s deseti dětmi a doposud jím prošlo 169 matek a 187 dětí.

K oddílu pro výkon trestu odnětí svobody matek nezletilých dětí dnem 1. 7. 2004 přibyl oddíl pro výkon vazby matek nezletilých dětí do jednoho roku věku dítěte, kapacita činí dvě matky s dětmi. Nově, konkrétně od 1. října 2020, zajišťujeme výkon trestu matek nezletilých dětí do jednoho roku věku dítěte, a to u matek, které jsou zařazeny ve věznici s ostrahou s vysokým stupněm zabezpečení a zvýšenou ostrahou. Kapacita specializovaného oddílu je stanovena na čtyři matky s dětmi.

CHARITATIVNÍ ČINNOST

Charitativní činnost představuje důležitý aspekt v práci s odsouzenými ženami. Ochota odsouzených žen zapojit se do těchto aktivit je veliká, i ony samy vnímají morální přesah do společnosti.

Věznice Světlá nad Sázavou mimo jiné podporuje či podpořila:

Perinatální hospic Dítě v srdci

memory boxy – vzpomínkové boxy s oblečky a hračkami pro rodiče, jejichž miminko se dožívá pouze několika hodin

Ponožkový „Pestrouš“

odsouzené šijí psy z ponožek, jejich

prodejem získává společnost Pestrá finance na výcvik asistenčních psů pro lidi s postižením

Novorozenecká oddělení porodnic
odsouzené šijí a pletou čepičky pro nedonošená miminka

Čistá řeka Sázava

odsouzené se zapojují do úklidu podél řeky Sázavy

Sběr víček pro Anežku Pánkovou

rodice postižené Anežky získali finanční prostředky na její rehabilitační pobyty a aktivity

Dětský domov Boskovice

odsouzené ušily patchworkové polštářky pro děti umístěné v domově: „Malá Janička říkala, že se jí pěkně spí!“

Společnost pro ranou péči

hračky pro rodiče postižených dětí

Pomozte dětem

výroba perliček a další

Dále věznice realizuje programy prevence kriminality a drogové prevence. Jde o preventivní působení na školní děti propojené s reálnými příběhy. Odsouzené ženy dětem vypráví, jak se dostaly do výkonu trestu, a upozorňují na různá úskalí: Začíná to záškoláctvím, končí to vězením...

20 LET VĚZNICE

Dne 1. března 2020 uplynulo 20 let ode dne, kdy byla Věznice Světlá nad Sázavou zřízena. Rok 2020 tak měl být pro světelskou věznici ve znamení oslav kulatého výročí. Část akcí, které byly součástí oslav, stihla věznice zrealizovat, ale termín hlavní, oficiální slavnosti ovlivnila epidemiologická situace s koronavirem, proto se slavnost přesunula do roku 2021.

Práce ve věznici není veřejnosti tolik známá, jako je tomu u práce v jiných bezpečnostních sborech. Děje se za zavřenými dveřmi a často si ani rodina nedokáže představit, jak práce ve věznici vypadá. Proto součástí oslav založení věznice byl den otevřených dveří. Rodinní příslušníci zaměstnanců měli možnost si věznici prohlédnout a vyslechnout si, jak běžný den ve věznici vypadá a co vše je třeba zvládnout. Den otevřených dveří se setkal s pozitivním ohlasem a rovněž i s konstatováním, že se nejedná o jednoduchou práci. V létě se pak konal dětský den pro děti zaměstnanců věznice. Ten byl nejen součástí oslav dvacátého výročí, ale zároveň poděkováním pro zaměstnance za jejich odváděnou práci.

PUBLIKACE

PRO DĚTI VSTUPUJÍCÍ DO VĚZNICE

Při vstupu do věznice podléhají bezpečnostní kontrole i děti, které jdou na návštěvu za svojí maminkou či tatínkem. Věznice Světlá nad Sázavou spolu s organizací VOLONTÉ Czech a Věznicí Stráž pod Ralskem připravují kreslenou publikaci o tom, jak vstup do věznice probíhá. Ta bude sloužit dětem vězněných rodičů a nenásilnou formou za pomoci obrázků bude znázorňovat, co vše se při vstupu do věznice děje a je třeba realizovat. Tím chceme co nejvíce dětem usnadnit vstup do věznice a připravit je na následné setkání s maminkou při návštěvě.

VĚZEŇSKÁ SLUŽBA SE PŘEDSTAVILA NA DNECH NATO 2020

Vězeňská služba České republiky se o víkendu zúčastnila jubilejního 20. ročníku Dnů NATO a Dnů Vzdušných sil Armády České republiky na Letišti Leoše Janáčka Ostrava v Mošnově. Vzhledem k aktuálním protiepidemickým opatřením se letošní Dny NATO konaly bez účasti veřejnosti.

Příslušníci vězeňské služby se představili v ukázce napadení eskortního autobusu. Návčik se prováděl v přílehlých prostorách Věznice Rapotice a všichni zúčastnění byli předem testováni na COVID-19. V rámci sobotního programu se uskutečnilo také ocenění příslušníků integrovaného záchranného systému a bezpečnostních sborů, kteří na jaře během nouzového stavu přispěli ke zvládnutí koronavirové situace.

Za Vězeňskou službu České republiky převzalo z rukou náměstka ministryně spravedlnosti Jeronýma Tejce a generálního ředitele VS ČR Petra Dohnala ocenění 20 zaměstnanců z řad příslušníků, občanských zaměstnanců a zdravotnického personálu.

K VÍŘE MĚ PŘIVEDLO VÍNO. MEŠNÍ...

Npor. Mgr. Petr Jurkulák – zástupce vedoucího výkonu trestu ve Věznici Stráž pod Ralskem a zároveň praktikující duchovní římskokatolické církve, který v letošním roce přijal jáhenské svěcení. Je ženatý, má dva syny a k víře ho přivedlo víno.

Jaká byla vaše cesta k víře?

Cesty Páně jsou nevyzpytatelné, ta anabáze, jak jsem se k víře dostal, je zajímavá. Bylo mi asi osm let, s partou kluků ze základní školy jsme dělali různé lotroviny. Jednou jsme šli kolem kostela a ten, co partu vedl, řekl: „Pojďte, vypijeme panu faráři víno a sníme nějaké hostie.“ Šli jsme do sakristie a záměr jsme realizovali. Ale pan farář přišel a všichni kromě mě utekli. Já byl vždycky více prostorově vyhraněné postavy. Přiznal jsem, co jsme provedli, a čekal jsem zlobu. On mě místo kárání vyzval, abych tam zůstal, mluvil se mnou a já jsem k němu postupně začal chodit, aby mě seznamoval s vírou.

Co na to vaše okolí?

Měl jsem kvůli tomu problémy na základní škole, kdy mě vyslýchal pan ředitel a říkal: „Ty máš strýce - on byl policista v komunistické straně - podívej se, jaké má postavení a pokrokové názory a dělá to, co má. A podívej se ty. Ty tady chodíš s farářem po náměstí, nosíš kříž po pohřbech - dělal jsem tehdy ministranta - a děláš ostudu celé škole. Vždyť ti to musí být jasné. Jak třeba mohla velryba spolknout Jonáše? Ve starém zákoně se píše, že byl v její útrobách a potom ho vyplivla... Vždyť přece víš, že velryba má kostice a nemohla tohle realizovat.“ A já na to: „To jste asi špatně četl, tam je napsáno velká ryba, a ne velryba.“ A tak si občas zvali i rodiče do školy.

Jak dlouho jste do kostela chodil?

Pocházím z vesnice Kravaře u České Lípy a tehdy to bylo tak, že do kostela chodil pan farář a já. Takže jsem v podstatě byl jako král. Měl jsem svého kněze pro sebe. A to trvalo až do puberty, cca 15 let, to jsem začal jezdit na střední školu a začal jsem mít jiné zájmy, třeba děvčata. A o víru, kostel i pana faráře jsem přestal mít zájem.

Co vás k víře zase vrátilo?

Víru jsem zasunul někam do pozadí, to trvalo asi do 21 let. Žertem bych mohl říct, že jsem začal zase hledat víru, protože jsem se v té době oženil, ale tak to nebylo. Prostě jsem měl zase pocit, že mi něco chybí, nějaký jiný rozměr.

Jak dlouho pracujete ve věznici?

Od roku 2005, čili 15 let.

Jste člověk, který pracuje se zbraní. Neodporuje to víře?

Mou náplní je z velké části administrativní činnost a mou zbraní je tedy tužka. Zbraň zpravidla vidím jen při školení či pravidelné střelecké přípravě. Samozřejmě v momentě, kdy bych musel zbraň použít, tak ji použiji, jak jsem se zavázal. Ale použiji ji tak, abych člověka, po kterém budu střílet,

co nejméně poškodil. Jak je ostatně předepsáno i v legislativě.

Jde o dva odlišné světy. Svět za mřížemi a represe, na druhé straně duchovní rozměr. Nepere se to ve vás trochu?

K odsouzeným se máme v souladu s předpisy chovat rázně a vážně a zároveň mám šířit lásku, naději a víru. Já před sebou nevidím jen odsouzeného. Vidím před sebou člověka, který se mnohdy nesetkal s láskou. Rodiče ho nechtěli, dali ho do dětského domova, chytil se party a začal páchat trestnou činnost. U mě tedy převažuje ten prvek přístupu k odsouzeným dobroserdečný. O represí samozřejmě vím, v sobě ji mám a mohu ji použít, ale je až několikátá v pořadí, když všechny metody komunikace selžou. Potom už se umím také vyhranit a dokážu být také přísný.

val jsem některé jeho činnosti. Začal jsem dělat lektora a číst evangelium. Dostal jsem pověření od biskupa, že to mohu dělat jako dispens. V té době jsem začal pocítovat touhu ke kněžství. Jáhenství je vlastně kněžská svátost, zároveň ale jáhen není knězem. Je to předstupeň kněžství. Nejprve jsem byl tedy ministrant, potom lektor, poté akolyta – to znamená, že jsem pomáhal při oltáři s liturgickými předměty panu faráři. 20. června 2020 jsem byl vysvěcen na jáhna.

Jsou nějaká úskalí v jáhenské praxi?

No, to víte, že ano. Jakožto jáhen přijímám nejen tělo Páně – proměněnou hostii, ale i krev Páně – proměněné víno. A také musím čistit liturgické předměty. Když v kalichu zůstane proměněné víno, jsem povinen jej dopít. A zpravidla jezdím autem. Tak jsem si musel pořídit alkoholtestr, abych věděl, kdy už budu moci zase řídit. Práce s lidmi v každé pomáhající profesi je náročná. Musím lidem umět pomoci v jejich duchovních potřebách, musím být empatický, ale zároveň musím stanovit v komunikaci mantinely a trvat na hodnotách, které jsem přijal a které předávám. To bývá někdy náročné.

Na jaké pozici jste ve věznici začínal a na jaké pozici jste teď?

Nastupoval jsem na pozici strážného, potom dva roky na výkonu trestu jako řadový příslušník, poté dva roky inspektor dozorcí služby a teď už deset let pracuji jako zástupce vedoucího výkonu trestu. Celou dobu ve Věznici Stráž pod Ralskem.

Dokážete svoji profesi příslušníka vězeňské služby propojit s duchovní praxí?

Já víru neopouštím tím, že si obléknu uniformu. Všechno je o přístupu k lidem. Nevidím v nich prvoplánově darebáky a necítím se jako mstitel. Musím se chovat profesionálně a musím mít nadhled.

Odsouzení o vaší duchovní stránce osobnosti vědí?

Vědí, protože si o tom i zaměstnanci povídají, informace jsou i na našich stránkách. Občas se mi stává, když jdu s kolegy po chodbě, že volají: „Hele, farář s ministrantama jde.“ Ale je to vždycky v humoru řečeno, na respektu mi to neubírá.

Jak se vyvíjela vaše církevní cesta?

Dlouhá léta jsem působil jako ministrant. Poté jsem se někdy v roce 2010 setkal s knězem, který i vlivem věku ztrácel zrak – bylo mu 90 let. Suplo-

VÝSTAVA FOTOGRAFIÍ J. ŠTREITA ZE TMY KE SVĚTLU

Od srpna do konce září se na Staroměstské radnici v Praze konala výstava fotografií předního fotografa Jindřicha Štreita Ze tmy ke světlu, zaměřená zejména na práci kaplanů a dobrovolníků v českých věznicích. Výstavu v úterý 18. srpna zahájil autor spolu s ministryní spravedlnosti Marií Benešovou, generálním ředitelem Vězeňské služby ČR Petrem Dohnalem, předsedou spolku Vězeňská duchovenská péče Pavlem Zvolánkem a dalšími.

Fotografická výstava Jindřicha Štreita Ze tmy ke světlu zachycuje zcela originálním způsobem službu vězeňských kaplanů při práci s lidmi, kteří mají snahu napravit a změnit svůj život. Tento projekt vznikl dva roky, během kterých Jindřich Štreit navštívil dvacet vězeňských zařízení.

Autor sám považuje tuto výstavu za zásadní ve své dosavadní tvorbě. Nejen proto, že je to výstava, která se koná na Staroměstské radnici, kde Štreit doposud neměl samostatnou výstavu, ale také proto, že toto téma jej velice zasáhlo: „Před dvěma lety jsem byl osloven Vězeňskou duchovenskou péčí, abych vytvořil cyklus fotografií na téma vztahu kaplanů a vězňů k 20. výročí kaplanské služby

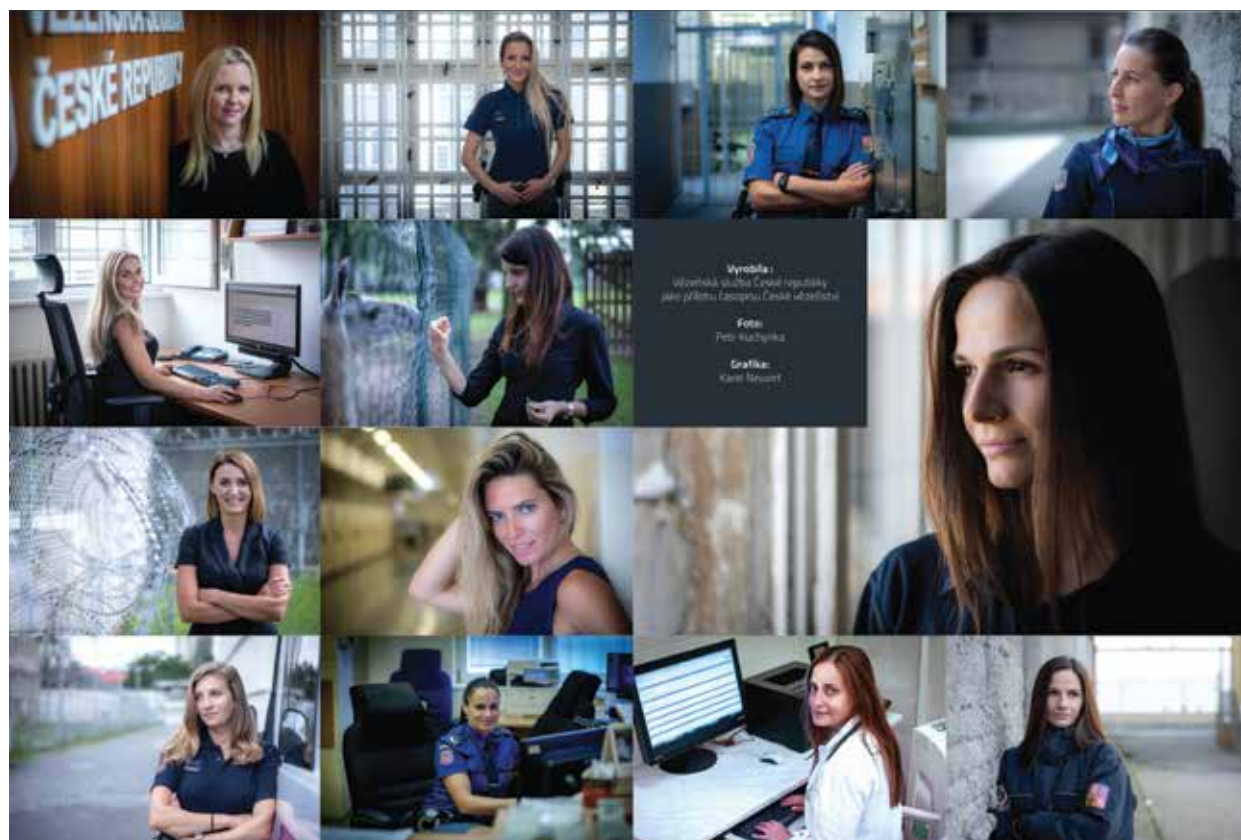
ve věznicích. Téma mě silně zaujalo. Pochopil jsem, že kaplani ve vězení jsou velmi potřební a důležití. Mnohdy suplují psychology. Pomáhají lidem, kteří spáchali těžké zločiny, najít sebe samy. Rozebrat příčiny a hledat východisko. Považuji tento cyklus za velmi důležitý i pro společnost, která nemá představu, jak důležitá je role kaplana v opuštěnosti, s výčitkami svědomí a v hledání nové cesty."

Výstava se nebude konat pouze v Praze, ale i v dalších městech. Od října do ledna 2021 je k vidění v Novém Boru a pak bude přístupná v dalších galeriích, které o ni projeví mimořádný zájem.

VĚZEŇSKÁ SLUŽBA ČR

vydává jako přílohu časopisu
České vězeňství **nástěnný kalendář** na rok 2021 věnovaný ženám ve vězeňství.

Příslušník VS ČR a profesionální boxer **Michal Ryba** říká:

KOLEGOVÉ I VEDENÍ VĚZNICE JSOU PRO MĚ VELKOU OPOROU

Jaká byla tvoje cesta ke sportu?

Ke sportu mě vedli rodiče, začal jsem jako malé dítě a vyzkoušel jsem různé sporty, ale protože jsem měl velkou obezitu, tak mi kolektivní sporty nešly. V roce 2007 mi bylo 13 roků a úplně náhodou jsem dostal letáček na nábor thajského boxu, přihlásil jsem se do oddílu a jsem tam dodnes. Po půl roce tréninků jsem asi 30 kg zhubnul a začal jsem se boxu věnovat naplno, od začátku jsem měl zápasnické ambice, určuji si cíle, za těmi jdu a snažím se je plnit.

Kdy začala tvoje profesionální kariéra? A jak boxování vnímá rodina?

V roce 2011 jsem vyhrál amatérské mistrovství ČR v thajském boxu, zde jsem jako junior vyhrál mužskou kategorii v 17 letech, v aréně SaSaZu v Praze. Moje váhová kategorie byla do 67 kg, v současnosti mám běžnou váhu kolem 90 kg a závodní váha je do 80 kg. Ze začátku se o mě rodiče dost báli a měli obavy, zda na to mám, ale od zhlédnutí mého prvního zápasu mi velice fandí a jezdí na každý zápas v České republice i na Slovensku. Jsou mi velkou oporou už od začátku.

Jak jsi se dostal k VS ČR?

K vězeňské službě jsem se dostal vlastně náhodou, neměl jsem přesnou představu o svém povolání, stále jsem sportoval a na doporučení jsem v roce 2016 nastoupil k vězeňské službě a jsem tu dodnes. První mé pracoviště bylo ve Vazební Věznici Brno, po půl roce jsem jel na výpomoc do VV Praha-Ruzyně. Tam se mi zalíbilo a zůstal jsem v Praze dva roky, i zde jsem stále trénoval. Po čase se mi zastesklo po domově, požádal jsem o přeložení a v roce 2018 mi bylo nabídnuto služební místo na dozorčí službě ve Věznici Kuřim. Zde jsem pracovní velmi spokojený, mám kolem sebe fajn kolektiv, na který se můžu kdykoli spolehnout, panuje mezi námi vzájemná důvěra, což je pro toto zaměstnání nezbytné. V práci naše přátelství nekončí, tráví-

me společně víkendy a kolegové jsou moje velká opora i v oblasti sportu, fandí mi a vycházejí mi maximálně vstříc, když potřebuji trénovat nebo vycestovat na zápasy.

Je těžké koordinovat tréninky a směny ve VS ČR?

Ano, je to složité skloubit zaměstnání a boxování, nicméně, mám již zaběhlý svůj systém. Tréninky mám dvakrát denně a záleží na tom, zda mám ranní směnu. Mezi nočními směnami cho-

dím také, většinou v ranních hodinách. Trénink doháním ve dnech volna, když mám čtyři dny volna, trénuji dvoutřikrát a snažím se splnit osm až deset tréninků týdně, od běhání, přes boxerské tréninky po posilovnu.

Zbývá čas na další koníčky?

Mám rád hodně věcí, ale čas na ně nezbývá, celý svůj dosavadní život jsem se věnoval sportu a chci to tak i nadále, naplňuje mě to a hodně to pro mne znamená, dá se říct, že jsem již něco dokázal, a to mne motivuje dál.

Radek Crha, příslušník, otec a běžec:

BĚHÁNÍM PROTI PŘEDSUDKŮM VŮČI LIDEM S AUTISMEM

Jednačtyřicetiletý inspektor strážní služby z Věznice Kuřim Radek Crha, otec dvou dětí, dvanáctiletého Radka a desetileté Daniely, uběhl letos v srpnu v rámci akce Non Autos Běh jižní Moravou proti předsudkům o autismu během jedenácti dnů vzdálenost 503 km. V rámci této osvětové akce navštívil přes dvacet měst. Uběhnout přes 500 km, to chce už pořádnou dávku motivace. Radek Crha ji má. Běhá pro svého autistického syna Radečka. Proto, aby jej společnost brala bez předsudků. Tím mu totiž pomůže úplně nejvíc.

Když to vnímá Radek Crha nyní zpětně, signály o tom, že malý Radeček bude jiný, měli už prakticky od jeho narození. Jako miminko byl hodně plačtivý, špatně sál mléko a byl citlivý na hluk. A když se do jeho tří let u něj nevyvinula řeč, začali situaci řešit s lékaři v pražské motolské nemocnici, kde byl Radečkovi diagnostikován dětský autismus. Dnes je Radek už 12letý kluk, který sice nemluví, ale miluje život a lidi kolem sebe. Chodí do speciální školy, má rád výlety do přírody, vlaky, směje se a mazlí. Netrpí diagnózou autismus, jak si někteří lidé stále myslí, ale žije s ní a učí se všechno zvládat. „Už téměř tři roky měníme pomoci běhu předsudky vůči lidem s autismem a cítím, že to, co děláme, má smysl,“ svěřil se svými pocity Radek. „Nevybírám žádné peníze, protože peníze Radečkovi nijak nepomůžou. Věřím, že osvěta a vzájemné porozumění otvírá bránu k účinné pomoci. Podpořit nás může každý, třeba jen tím, že se stane fanouškem naší facebookové stránky.“

NAVrát KE SPORTU

Jako každý rodič dítěte se speciálními potřebami si Radek Crha musel projít složitým obdobím smířování se s touto skutečností a někdy před čtyřmi lety, v době, kdy řešil více zásadních životních situací, se vrátil ke sportu a začal běhat. Kdysi do vojny sice hrál závodně fotbal, ale po vojně už žádnou pravidelnou sportovní aktivitu nevyvíjel. Zpočátku tak chodil spíše na túry, pak se zkusil rozběhnout. Začátky byly těžké, bylo třeba hlavně trpělivosti, ale časem začal patřit běh neodmyslitelně do jeho života. Přemýšlel při tom o budoucnosti svého syna a hlavně o tom, jak mu pomoci. Po nějaké době

zkusil Radek uběhnout deset kilometrů, potom půlmaraton a za rok a půl běhání běžel svůj první maraton. A jak už to bývá, myslel si pak, že už uběhne každý maraton, ale tvrdě narazil. Nevzdal to, ba naopak, běhal dál. Vždy si vzpomněl na to, proč s běháním vůbec začal. Díky Radečkovi jej totiž běh s osvětou motivuje k velkým sportovním výkonům.

NON AUTOS

V únoru 2018, na Radečkovy desáté narozeniny, založil Radek Crha komunitu Non Autos Radek Crha, také stránku na Facebooku a Instagramu. Začal také připravovat různé běžec-ké akce spojené s osvětou o autismu. První jeho velkou akcí byl Běh Vysočiny, kdy v osmi dnech uběhl 330 km a navštívil 18 měst Vysočiny, kde na náměstích rozdával letáčky a povídal si s lidmi o autismu. A jak sám dodává, byla to taková aktivní dovolená. Na první adventní neděli 2018 poprvé s partou přátel vyrazil ze svého bydliště ve Vidoníně do Olomouce na vánoční trhy. Trať 100 km naráz uběhl jen díky této myšlence a také kamarádo-

vi, který jej hlavně ke konci podpořil a odtáhl až do Olomouce. Letos jej čeká další vánoční běh, tentokrát 205 km z Vidonína do Prahy na Staroměstské náměstí.

MORAVSKÝ ULTRAMARATON

V červenci 2019 se Radek Crha přihlásil na nejdelší a nejtěžší etapový závod pořádaný na území České republiky, Moravský ultramaraton, mezi běžci známý jako MUM. Jde o sedm horských maratonů v sedmi dnech. Každá etapa má 43 km a vede velmi členitým terénem. To byl pro Radka zatím nejtěžší běžecký počín, který kdy absolvoval. Letos v srpnu absolvoval Běh jižní Moravou – 11 dnů, 503 km a 21 měst.

PRÁCE VE VĚZNICI

„Je to zvláštní, ale už na střední škole jsem mluvil o tom, že bych chtěl pracovat ve věznici. Během základní vojenské služby přišla nabídka stát se vojákem z povolání, ale pro mě už byla volba jasná,“ sdělil Radek. Příští rok v dubnu 2021 to bude 20 let, co oblékl uniformu Vězeňské služby ČR. Začínal u justiční stráže v Brně, později přešel do Věznice Kuřim, kde prošel různými pozicemi na oddělení vězeňské stráže. Sloužil na strážní věži, na bráně, později na operačním středisku. Od ledna letošního roku je inspektorem strážní služby. „Díky roli otce autistického chlapce chápu život jinak a můj žebříček hodnot se změnil. Také zkušenosti z profese příslušníka mi pomohly zvládnout těžké životní situace.“

Autismus je vývojová porucha, projevující se abnormální sociální interakcí, stálými opakujícími se vzorci chování a narušenými komunikačními schopnostmi. Objevuje se před třetím rokem věku. Patří mezi poruchy autistického spektra.

Vše nejlepší, hodně zdraví,
mnoho osobních i pracovních úspěchů
v novém roce 2021

Pour
Féliciter

2021

Vězeňská služba České republiky

